

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Krakowie
za rok 2009**

Kraków 2010

SPIS TREŚCI

1	Informacje ogólne	4
1.1	Plan wydatków Systemu Pomocy Społecznej	4
1.2	Realizacja dochodów Gminy Miejskiej Kraków w 2008 roku w zakresie pomocy społecznej	5
1.3	Nowe przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2009 roku	6
1.4	Udział w projektach finansowanych przez Unię Europejską – projekty systemowe ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013	9
2	Pomoc środowiskowa	13
2.1	Projekty socjalne realizowane na rzecz klientów przez filie MOPS	13
2.2	Zadania priorytetowe Dzielnic, Dzielnicowe Konkursy Grantowe	17
2.3	Zadania powierzone Dzielnicom w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych	18
2.4	Praca socjalna, kontrakt socjalny – narzędzie pracy socjalnej	18
2.5	Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym	20
2.6	Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	21
2.6.1	Realizacja programu	21
2.6.2	Realizacja art. 6a ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	22
2.6.3	Kontrola realizacji programu	23
2.7	Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi	23
2.8	Wyznaczanie kandydatów na opiekunów prawnych dla osób całkowicie ubezwłasnowolnionych	24
2.9	Praca socjalna „na ulicy” w środowisku osób małoletnich zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i demoralizacją	24
2.10	Program Edukacyjny na Rzecz Społeczności Romskiej w Polsce	26
2.11	Program Zdrowotny – dofinansowanie do zakupu leków i środków higienicznych, pielęgniarka romska	26
2.12	Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS	26
2.13	Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej	27
2.14	Krakowska Karta Rodzinna	27
2.15	Kampania Dzieciństwo Bez Przemocy	27
2.16	Realizacja programu żywnościowego dla osób najbardziej potrzebujących w Unii Europejskiej (PEAD)	27
2.17	Pozyskiwanie darczyńców i sponsorów	27
2.17.1	Współpraca z „Centrum Handlowym Bonarka”	28
2.17.2	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci	28
2.17.3	Darowizny rzeczowe i inne akcje socjalne	28
2.18	Pozyskiwanie partnerów dla rozszerzania oferty wsparcia dla klientów	29
2.18.1	Współpraca z Fundacją Amenezume	29
2.18.2	Współpraca z Dziennikiem Polskim – „Rodzina w potrzebie”	29
2.18.3	Współpraca z Dziennikiem Fakt	29
2.18.4	Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej	30
2.18.5	Współpraca z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym	30
2.18.6	Uczestnictwo w realizacji zadań innych podmiotów w zakresie organizacji wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin najuboższych	30
2.19	Kluby Integracji Społecznej, Centrum Integracji Społecznej	30
2.19.1	Klub Integracji Społecznej MOPS	30
2.19.2	Zlecenie realizacji zadania, prowadzenie Klubu Integracji Społecznej	33
2.19.3	Wspieranie realizacji zadania, polegającego na dofinansowaniu prowadzenia Centrum Integracji Społecznej	33
3	Pomoc specjalistyczna	35
3.1	Działania o charakterze profilaktycznym – placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego	35
3.2	Poradnictwo prawne, psychologiczne, rodzinne i terapia rodzin	36
3.3	Poradnictwo psychologiczne i prawne realizowane w ramach programu „Praca ze sprawcą przemocy”	37
3.4	Poradnictwo telefoniczne	37
3.5	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy	37
3.6	Ośrodki adopcyjno- opiekuńcze	38
3.7	Rodziny zastępcze	38
3.8	Zapewnienie opieki całodobowej dzieciom jej pozbawionym	39
3.8.1	Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze	39
3.8.2	Pogotowia rodzinne	40
3.8.3	Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem specjalistyczne rodziny zastępcze	41
3.9	Usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki	41
3.10	Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów	42
3.11	Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej	42
3.12	Dzienne Ośrodki Wsparcia	43
3.12.1	Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych	43
3.12.2	Środowiskowe domy samopomocy	44
3.13	Punkt obsługi osób niesłyszących	44
3.14	Mieszkania chronione	44

3.15	Domy Pomocy Społecznej	45
3.16	Rodzinne domy pomocy	45
3.17	Pomoc na rzecz osób bezdomnych	46
3.17.1	Zapewnienie schronienia	46
3.17.2	Świadczenia materialne na rzecz bezdomnych	47
3.17.3	Wsparcie bezdomnych w ramach pracy socjalnej metodą „Streetwork”	48
3.17.4	Akcja „Pomoc Osobom Żebrzącym”	48
3.17.5	Interwencje w miejscach pobytu osób bezdomnych w okresie zimowym – „Akcja Zima”	48
3.17.6	Akcja „Bezpieczne Ciepło”	49
3.17.7	Grupowe formy wsparcia osób bezdomnych	49
3.17.8	Organizacja wieczerzy wigilijnej dla osób bezdomnych	49
4	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	51
4.1	Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji społecznej	51
4.1.1	Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	51
4.1.2	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	51
4.1.3	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	51
4.1.4	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	52
4.1.5	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	52
4.1.6	Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.	52
5	Inne działania podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	54
5.1	Wspieranie działalności charytatywnej, o której mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, z uwzględnieniem działań z zakresu profilaktyki i rehabilitacji uzależnień oraz do zawierania umów i aneksów do umów w sprawie wspierania działalności charytatywnej, z uwzględnieniem działań z zakresu profilaktyki i rehabilitacji uzależnień.	54
5.2	Aplikowanie o środki w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, w trybie konkursowym	55
5.3	Aplikowanie o środki w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, w trybie konkursowym	55
5.4	Współpraca międzynarodowa w roku 2009	55
5.4.1	Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem	55
5.4.2	Współpraca z miastem Lipsk	56
5.4.3	Staże i wizyty studyjne	56
5.4.4	Zakres pozostałej współpracy międzynarodowej	56
5.5	Konferencje, seminaria, szkolenia	57
5.6	Praktyki studenckie realizowane w MOPS	57
5.7	Współpraca z mediami	57
5.8	Serwis internetowy MOPS Kraków	58
6	Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz rozwój infrastruktury	60
6.1	Wdrożenie systemów informatycznych	60
6.2	Realizacja zakupów usług, konserwacji i dostaw	60
6.3	Roboty realizowane siłami własnymi	60
6.4	Roboty budowlane i prace w zakresie bieżącego utrzymania obiektów użytkowanych oraz zarządzanych zlecane na zewnątrz	61
6.5	Opracowania projektowe i ekspertyzy	62
6.6	Zadania inwestycyjne	62
6.7	Administracja zasobami lokalowymi	62

1 Informacje ogólne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie działa na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Nr LXIII/579/04 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 października 2004 roku oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego zarządzeniem Nr 1460 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 9 sierpnia 2005 roku (z późn. zm.) - tekst oraz teksty zmian dostępne na stronie www.mops.krakow.pl.

W 2009 roku w sferze zainteresowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie znalazło się około 5 % mieszkańców Krakowa. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą społeczną 19 479 rodzin, składających się z 43 430 osób. Udzielono pomocy m. in. 5 413 rodzinom z dziećmi, 2 848 rodzinom niepełnym oraz 6 724 rodzinom emerytów i rencistów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2009 roku, w ramach 122 026 prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie świadczeń z pomocy społecznej, wydał 155 765 decyzji administracyjnych.

1.1 Plan wydatków Systemu Pomocy Społecznej

Zadania GMK realizowane przez MOPS	Plan 31.12.2009r.	Wykonanie 31.12.2009r.	Wykonanie/plan (3/2) w %
1	2	3	4
wydatki bieżące, w tym:	134 659 726,00 zł	134 301 036,29 zł	99,73%
- środki własne	85 774 850,00 zł	85 510 800,71 zł	99,69%
- dotacja z budżetu państwa	47 220 770,00 zł	47 132 193,53 zł	99,81%
- dotacja z UE	1 664 106,00 zł	1 658 042,05 zł	99,64%
w tym: dotacje dla podmiotów niepublicznych	41 431 303,00 zł	41 387 168,46 zł	99,89%
wydatki inwestycyjne, w tym	2 957 000,00 zł	2 783 277,21 zł	94,13%
- środki własne	2 957 000,00 zł	2 783 277,21 zł	94,13%
- dotacja z budżetu państwa	- zł	- zł	-
Suma	137 616 726,00 zł	137 084 313,50 zł	99,61%

Zadania GMK realizowane przez jednostki pomocy społecznej	Plan 31.12.2009r.	Wykonanie 31.12.2009r.	Wykonanie/plan (3/2) w %
1	2	3	4
wydatki bieżące, w tym:	94 522 044,00 zł	94 362 019,19 zł	99,83%
- środki własne	71 819 850,00 zł	71 689 424,76 zł	99,82%
- dotacja z budżetu państwa	22 702 194,00 zł	22 672 594,43 zł	99,87%
- dotacja z UE	- zł	- zł	-
wydatki inwestycyjne, w tym	2 360 000,00 zł	2 355 910,56 zł	99,83%
- środki własne	1 930 000,00 zł	1 925 910,56 zł	99,79%
- dotacja z budżetu państwa	430 000,00 zł	430 000,00 zł	100,00%
Suma	96 882 044,00 zł	96 717 929,75 zł	99,83%

Zadania GMK realizowane przez system pomocy społecznej	Plan 31.12.2009r.	Wykonanie 31.12.2009r.	Wykonanie/plan (3/2) w %
1	2	3	4
wydatki bieżące, w tym:	229 181 770,00 zł	228 663 055,48 zł	99,77%
- środki własne	157 594 700,00 zł	157 200 225,47 zł	99,75%
- dotacja z budżetu państwa	69 922 964,00 zł	69 804 787,96 zł	99,83%
- dotacja z UE	1 664 106,00 zł	1 658 042,05 zł	99,64%
wydatki inwestycyjne, w tym	5 317 000,00 zł	5 139 187,77 zł	96,66%
- środki własne	4 887 000,00 zł	4 709 187,77 zł	96,36%
- dotacja z budżetu państwa	430 000,00 zł	430 000,00 zł	100,00%
Suma	234 498 770,00 zł	233 802 243,25 zł	99,70%

1.2 Realizacja dochodów Gminy Miejskiej Kraków w 2008 roku w zakresie pomocy społecznej

Dochody Gminy Miejskiej Kraków	Wykonanie dochodów 31.12.2009 r.
1	2
Dochody zrealizowane przez MOPS	8 233 952,13 zł
Dochody zrealizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej	12 253 796,22 zł
Domy Pomocy Społecznej	11 762 945,84 zł
Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze	190 013,37 zł
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	7 596,78 zł
Ośrodek Adopcyjno - Opiekuńczy	- zł
Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej	287 771,70 zł
Środowiskowy Dom Samopomocy	5 468,53 zł
Dochody zrealizowane przez system pomocy społecznej	20 487 748,35 zł

Dochody własne	Wykonanie dochodów własnych 31.12.2009 r.
1	2
Dochody własne zrealizowane przez MOPS	130 803,00 zł
Dochody własne zrealizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej	1 107 774,00 zł
Domy Pomocy Społecznej	515 902,00 zł
Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze	542 574,00 zł
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	17 512,00 zł
Ośrodek Adopcyjno - Opiekuńczy	- zł
Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej	6 531,00 zł
Środowiskowy Dom Samopomocy	25 255,00 zł
Dochody własne zrealizowane przez system pomocy społecznej	1 238 577,00 zł

Finansowy wkład własny organizacji realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej w 2008 roku	2 466 905,61 zł
--	-----------------

1.3 Nowe przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2009 roku

I. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi są nowym zadaniem realizowanym na terenie Gminy Miejskiej Kraków na podstawie uchwały Nr LXXIV/941/09 Rady Miasta Krakowa z dnia 3 czerwca 2009 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad przyznawania przez Gminę Miejską Kraków pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych, szczegółowych zasad ustalania wysokości odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz trybu ich pobierania, a także zasad częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat.

Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi przeznaczona jest dla tych rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, w których wychowywane jest przynajmniej jedno dziecko niepełnosprawne i które w związku z niepełnosprawnością dziecka wymagają specjalistycznego wsparcia ze strony osób drugich.

Celem przyznania pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi jest wsparcie rodziny w sposób umożliwiający zniwelowanie negatywnego wpływu niepełnosprawności dziecka na kształtowanie wzajemnych relacji pomiędzy członkami rodziny oraz na funkcjonowanie rodziny w otoczeniu społecznym.

W wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert zadanie to realizuje od 1 października 2009 r. Małopolski Zarząd Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża. W 2009 r. zrealizowano 1 010,50 godzin usług w cenie 20,95 zł za godzinę. Na ten cel przekazano realizatorowi środki w kwocie 41 900,00 zł (niewykorzystana część dotacji została zwrócona przez realizatora w styczniu 2010 r.). Pomocą objęto 19 rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

II. Uruchomienie rodzinnego domu pomocy.

W marcu 2009 roku przy ul. Źródlanej 15 uruchomiono drugi w Krakowie, Rodzinny Dom Pomocy, przeznaczony dla 8 osób. Dom prowadzony jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej.

III. Uruchomienie placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego.

W październiku 2009 roku uruchomiono opiekuńczą placówkę opiekuńczo-wychowawczą wsparcia dziennego dla 30 dzieci na terenie Dzielnicy XII, przy ul. Kurczaba 5. Placówka prowadzona jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej.

IV. Uruchomienie Środowiskowego Domu Samopomocy i zwiększenie liczby miejsc w funkcjonujących placówkach.

W I półroczu 2009 roku uruchomiono nowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Krakowie przy ul. Kurczaba 5, przeznaczony dla 22 osób dotkniętych chorobą Alzheimera. W II półroczu 2009 roku w funkcjonujących środowiskowych domach samopomocy uruchomiono dodatkowo 15 nowych miejsc.

V. Uruchomienie całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

W lipcu 2009 roku uruchomiono placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego dla 8 dzieci przy ul. Borkowskiej. Placówka prowadzona przez Stowarzyszenie Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „Pro-Familia”.

VI. Uzyskanie w ramach konkursów Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dofinansowania w wysokości 209 200 zł, do realizacji 3 projektów dotyczących opieki nad dzieckiem i rodziną.

1. Projekt pn. „Na huśtawce – wspieranie osób prowadzących rodzinne domy dziecka”

Projekt skierowany był do osób prowadzących placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego na terenie Krakowa. Uzyskał dofinansowanie w wysokości 67 700 zł. W ramach projektu przeprowadzono wstępną diagnozę problemów występujących w rodzinnych domach dziecka objętych projektem. Zorganizowano cykl warsztatów dla osób prowadzących placówki opiekuńczo-wychowawcze w ramach „Szkoły dla rodziców”. Zorganizowano grupę wsparcia, w trakcie spotkań której omówiono: problematykę zaburzeń zachowania i emocji, problemy dziecka molestowanego oraz procedury reagowania w sytuacji wykorzystania, problematykę budowania relacji z dzieckiem w realiach rodzinnego domu dziecka, zagadnienia prawne rodzinnej opieki zastępczej.

Projektem objęto w sumie 105 osób, w tym: 21 osób dorosłych: 11 kobiet i 10 mężczyzn oraz 84 dzieci w przedziale wiekowym od 2-18 lat, w tym 38 dziewczynek i 46 chłopców.

2. Projekt pn. „WIEM - Wypoczynek-Inspiracja-Edukacja-Miłość”

Celem projektu była poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem. Na realizację projektu pozyskano dofinansowanie w wysokości 63 600 zł. W projekcie uczestniczyło 19 rodzin zastępczych i 56 dzieci. W trakcie realizacji projektu zorganizowano dwudniowy wyjazd integracyjno-szkoleniowy, podczas którego przeprowadzono zajęcia warsztatowe, rozmowy diagnostyczno-wspierające i zajęcia integracyjne. Ponadto w ramach projektu odbywały się spotkania grup wsparcia oraz spotkania rodzin ze specjalistami. Opracowano także ankietę oceny potrzeb edukacyjnych rodzin zastępczych oraz zakupiono pakiety edukacyjne dla uczestników projektu.

3. Projekt pn. „Kocham. Pracuję. Wychowuję. Jestem rodzicem zastępczym”

Celem projektu była promocja rodzicielstwa zastępczego w społeczności mieszkańców Krakowa, a w konsekwencji zwiększenie liczby kandydatów na rodziny zastępcze i do prowadzenia rodzinnych domów dziecka. Na realizację projektu uzyskano dofinansowanie w wysokości 77 900 zł.

W czasie trwania kampanii promocyjnej pracownicy MOPS i Ośrodków Adopcyjno-Opiekuńczych prowadzili miesięcznie średnio 18 rozmów osobistych i telefonicznych z osobami zainteresowanymi rodzicielstwem zastępczym. W okresie od września do grudnia w ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych w Krakowie, szkolenie dla kandydatów na rodziców zastępczych rozpoczęło 8 rodzin. Na koniec grudnia na skutek akcji 1 rodzina została przeszkolona i zakwalifikowana do pełnienia roli niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej natomiast 3 rodziny przygotowano do podjęcia roli zawodowej rodziny zastępczej.

VII. Wspieranie realizacji zadania, polegającego na dofinansowaniu prowadzenia Centrum Integracji Społecznej

W wyniku przeprowadzonego konkursu ofert podpisano umowę z Stowarzyszeniem Aktywizacji Społeczno – Gospodarczej „Małopolskie Forum Pracy” na dofinansowanie działalności Centrum Integracji Społecznej na okres od lipca 2009 roku do grudnia 2010 roku. Centrum Integracji Społecznej jest jednostką realizującą reintegrację zawodową i społeczną poprzez następujące usługi:

1. kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu
2. nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych
3. naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą
4. uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania czasem

W 2009 r. w CIS uczestnicy korzystali z usług dwóch pracowników socjalnych, dwóch psychologów oraz doradcy zawodowego. Pracownicy socjalni w ramach swoich działań dokonali 339 konsultacji z uczestnikami. Psycholodzy w okresie sprawozdawczym objęli swoim działaniem uczestników w łącznej liczbie 977 godzin, natomiast doradca zawodowy w liczbie 616 h.

Do uczestnictwa CIS osoby kierowane są przez MOPS po uprzednim zaopiniowaniu wniosku przez pracownika socjalnego. Zaopiniowanie wniosku następuje po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego. W 2009 r. wpłynęło 106 wniosków o skierowanie do CIS, z czego zaopiniowano pozytywnie 63 wnioski. Realizowano 43 indywidualne programy zatrudnienia socjalnego.

Na dofinansowanie realizacji zadania w 2009 r. przekazano dotację w łącznej wysokości 90 270,31zł.

VIII. Program Zdrowotny – dofinansowanie do zakupu leków i środków higienicznych, pielęgniarstwa romska.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2009 roku realizował zadanie pn. „Program Zdrowotny – dofinansowanie do zakupu leków i środków higienicznych, pielęgniarstwa romska”, skierowany przede wszystkim do dzieci i osób starszych. Głównym celem programu było podniesienie poziomu zdrowotnego oraz higienicznego osób pochodzenia romskiego. W ramach Programu Zdrowotnego, poprzez przyznanie zasiłków celowych oraz zasiłków celowych specjalnych, wsparcia finansowego udzielono 99 osobom i ich rodzinom. Na realizację zadania łącznie przeznaczono 42 000,00 zł, natomiast wydatkowano 41 997,04 zł (w tym kwota w wysokości 31 997,04 zł – dotacja przyznana przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, 10 000,00 zł środki własne Gminy Miejskiej Kraków).

Środki w ramach programu zostały przeznaczone na częściowe lub całkowite dofinansowanie do zakupu leków, preparatów witaminowych, szczepionek, jak również środków pomocniczych (okulary, protezy dentystyczne), środków czystości i higieny osobistej.

IX. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.

Od roku 2009 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej rozpoczął realizację nowego zadania pn. „zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym”. W ramach ogłoszonego konkursu na realizację zadań wyłonionych zostało 18 ofert i podpisano umowy z 14 organizacjami na kwotę 899 971 zł.

X. Wyznaczanie kandydatów na opiekunów prawnych dla osób całkowicie ubezwłasnowolnionych oraz wypłacanie wynagrodzeń opiekunom prawnym.

W związku ze zmianą ustawy o pomocy społecznej MOPS rozpoczął realizację zadania polegającego na wskazywaniu kandydatów na opiekunów prawnych dla osób całkowicie ubezwłasnowolnionych oraz wypłacaniu wynagrodzenia ze środków publicznych opiekunom prawnym, którym zostało ono przyznane prawomocnym orzeczeniem sądu.

W celu realizacji zadania MOPS prowadzi bazę osób chętnych do sprawowania funkcji opiekuna prawnego, w której na koniec 2009 roku znajdowało się 13 osób. W 2009 roku na polecenie sądów wskazano 2 kandydatów na opiekunów prawnych dla osób całkowicie ubezwłasnowolnionych.

Jednocześnie w 2009 roku wypłacono wynagrodzenia opiekunom prawnym na kwotę 999,40 zł.

1.4 Udział w projektach finansowanych przez Unię Europejską – projekty systemowe ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013

Koncepcja projektu systemowego polega na dofinansowaniu środkami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki zadań realizowanych przez organy administracji publicznej i jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych. Projekty systemowe mogą zatem realizować takie instytucje jak: wojewódzkie urzędy pracy, powiatowe urzędy pracy, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, urzędy marszałkowskie.

Ośrodki pomocy społecznej realizują projekty systemowe w Priorytecie VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pn. „Promocja integracji społecznej”. Działania przewidziane w tym priorytecie służą rozwijaniu aktywnych form integracji społecznej i umożliwianiu dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, oraz poprawie skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej.

W roku 2009 w ramach Priorytetu 7, Poddziałania 7.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pn. „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizował projekt pn. „Pora na aktywność”.

Głównym celem projektu było wzmocnienie aktywności klientów MOPS i ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a w konsekwencji doprowadzenie do ich usamodzielnia. Projekt zakładał pracę z uczestnikami za pomocą narzędzi jakimi są: kontrakt socjalny, indywidualny program usamodzielniania, program integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, a w ich ramach instrumenty aktywnej integracji. W projekcie w 2009 roku brało udział 448 beneficjentów.

W 2009 roku MOPS budżet projektu wynosił 1 859 337,13 zł, z czego kwota 1 664 106,74 zł była zapewniona ze środków UE w ramach dofinansowania projektu, a kwota

195 230,39 zł stanowiła wkład własny do wniesienia jakiego zobowiązany był MOPS w Krakowie.

I. Realizacja kontraktów socjalnych w ramach projektu systemowego

W 2009 roku kontrakty socjalne w ramach projektu systemowego realizowało 163 beneficjentów. Jednocześnie kontynuowano realizację 20 kontraktów socjalnych zawartych w 2008 roku, obejmujących m.in. usługę asystenta rodzinnego i kursy zawodowe (np. komputerowy, florystyczny, sekretarski, prawa jazdy). W ramach kontraktów socjalnych zawartych w 2009 roku uczestnicy projektu korzystali z instrumentów aktywizujących w formach:

- kursów zawodowych, do których skierowano 33 osoby (np. kurs florysta designer, pakiet Windows, Word, Excel, Powerpoint, kurs podstawy księgowości z programem Optima i Płatnik, serwisant komputerowy, kurs obsługi wózków widłowych i inne),
- usługi asystenta rodzinnego – 91 rodzin mających problemy w pełnieniu ról rodzicielskich i społecznych uzyskało wsparcie 32 asystentów rodzinnych,
- grup wsparcia dla rodzin z problemami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Z tej formy wsparcia skorzystało łącznie 18 uczestników projektu, łączny czas trwania spotkań grup to 136,5 godziny,
- terapii rodzinnej, do której skierowano 30 osób, skorzystały one ze 179,5 godziny terapii,
- terapii indywidualnej, do której skierowano 20 osób, skorzystały one ze 108 godzin terapii,
- poradnictwa specjalistycznego prawnego, skorzystało 35 osób, łącznie przez 50,5 godziny,
- poradnictwa specjalistycznego psychologicznego, skorzystało 25 osób, łącznie przez 64,5 godziny,
- wsparcia w ramach Klubu Integracji Społecznej: indywidualnego, z którego skorzystało 145 osób, przez 2 319 godzin, grupowego z którego skorzystało 135 osób, przez 8 057 godzin oraz usług doradcy zawodowego, z których skorzystało 94 osoby, w ciągu 222,5 godziny.

II. Realizacja Indywidualnych Programów Usamodzielniania

W 2009 roku w ramach działań polegających na integracji ze środowiskiem osób usamodzielniających się, opuszczających rodziny zastępcze, niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych i domów pomocy społecznej, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, realizowano Indywidualne Programy Usamodzielniania. W ramach projektu programami objęto 48 wychowanków, którzy skorzystali z:

- pomocy rzeczowej na usamodzielnienie, udzielono 33 świadczenia dla 33 osób w łącznej kwocie 143 339 zł,
- kursów zawodowych, do których zakwalifikowano 29 osób realizujących łącznie 33 kursy zawodowe (np. kurs prawa jazdy, kurs obsługi koparki jednonaczyniowej, kurs podstaw księgowości, kurs stylizacji paznokci i inne),
- warsztatów autoprezentacji, w których uczestniczyło 26 osób,
- poradnictwa specjalistycznego, z którego skorzystało 40 wychowanków w łącznej liczbie 42,5 godziny, w tym 38 osób z porady prawnej (37,5 godz.),
- warsztatów wyjazdowych budujących kompetencje osobiste i przygotowujących uczestników projektu do rozmów kwalifikacyjnych z pracodawcami na wolnym rynku pracy, z tej formy skorzystało 19 osób.

III. Program Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych

Program Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych realizowało 256 Beneficjentów. W ramach Programu realizowano dwie ścieżki wsparcia osób niepełnosprawnych.

W pierwszej ścieżce wiodącym instrumentem aktywnej integracji była usługa asystenta osoby niepełnosprawnej. Wsparciem objęto 90 osób, usługa realizowana była przez 11 asystentów wspierających osoby niepełnosprawne w załatwianiu spraw urzędowych i wspierających w aktywności zawodowej i społecznej, w łącznym wymiarze 4950 godzin. Niezależnie od wsparcia ze strony asystenta osoby niepełnosprawne skorzystały z:

- poradnictwa specjalistycznego prawnego – 24 osoby przez 40 godzin,
- poradnictwa specjalistycznego psychologicznego – 32 osoby, 97,5 godzin,
- usług doradcy zawodowego – 5 osób, 14,5 godzin,
- terapii indywidualnej – 12 osób, 110,5 godzin,
- terapii rodzinnej – 6 osób, 41 godzin,
- kursu komunikacji i asertywności pn. „Poznaję siebie i komunikuję się efektywnie”, obejmującego 4 edycje łącznie 60 godzin, w którym wzięły udział 33 osoby.

Druga ścieżka obejmowała zajęcia w Warsztatach Terapii Zajęciowej podnoszące umiejętności zawodowe osób niepełnosprawnych. W 2009 r. w ramach projektu w warsztatach uczestniczyły 164 osoby niepełnosprawne. Podnosiły one swoje kompetencje pracownicze i kształtowały umiejętności zawodowe, zdobywały kompetencje życiowe, korzystały z porad prawnika, psychologa, średnio 90 godzin na każdego uczestnika (łącznie 14 760 godzin).

W ramach Programu Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych zorganizowano również kurs zawodowy i kształcący kompetencje kluczowe dla osób niepełnosprawnych, z których skorzystała 1 osoba – „kurs przewodników miejskich po Krakowie”.

IV. Upowszechnianie pracy socjalnej

Program Operacyjny Kapitał Ludzki w ramach wzmocnienia instytucji pomocy społecznej służy poprawie skuteczności ich funkcjonowania oraz podnoszeniu standardu świadczonych przez nie usług. Realizacja tego celu na poziomie ośrodków pomocy społecznej odbywa się głównie poprzez współfinansowanie ze środków UE zatrudnienia pracowników socjalnych. W 2009 roku MOPS w ramach projektu systemowego zatrudnił 6 pracowników socjalnych. Osoby te wykonywały obowiązki zawodowe zarówno na rzecz beneficjentów projektu systemowego, jak i pozostałych klientów MOPS w ramach upowszechniania pracy socjalnej.

A decorative graphic consisting of a thin gold oval shape. A thick black bracket is on the left side, and a thick gold bracket is on the right side. A horizontal bar with a gold-to-white gradient is positioned across the middle of the oval, containing the title text.

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2009**

**Rozdział:
Pomoc środowiskowa**

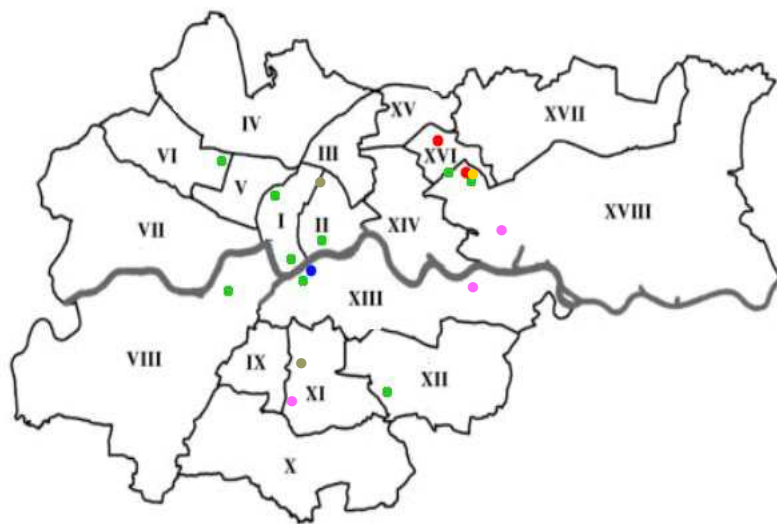
2 Pomoc środowiskowa

Głównym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie ich do życiowej samodzielności i integracji ze środowiskiem. Realizacja tych celów odbywa się poprzez świadczenie pracy socjalnej oraz wspieranie klientów w formach świadczeń pieniężnych.

Działania pracowników pomocy społecznej służą więc wzmocnieniu klientów, odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz przygotowaniu warunków sprzyjających temu celowi.

Pracownik socjalny podejmując współpracę z rodziną diagnozuje sytuację oraz określa plan pomocy na jej rzecz, który umożliwiłby usamodzielnienie rodziny, tym samym pomógł rozwiązać główne problemy powodujące alienację społeczną, doprowadzającą do zjawisk społecznie niepożądanych. Działania podejmowane w tym zakresie są bardzo zróżnicowane i dostosowane do indywidualnej sytuacji.

Najważniejsze elementy wsparcia osób i rodzin w środowisku

- Klub Integracji Społecznej w strukturze MOPS
- Klub Integracji Społecznej niepubliczny
- Filie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie
- Centrum Integracji Społecznej – uruchomiony w lipcu 2009 roku
- Dział Pomocy Bezdomnym
- Noclegownie i schroniska: 3 placówki dla 314 osób
- Mieszkania chronione dla osób bezdomnych: 10 miejsc

2.1 Projekty socjalne realizowane na rzecz klientów przez filie MOPS

Pracownicy socjalni Filii Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie rozeznaczonych potrzeb klientów opracowują i wdrażają do realizacji projekty socjalne, czyli działania podejmowane w celu integracji i aktywizacji członków społeczności lokalnej. Pośród różnych grup adresatów projektów socjalnych najczęstszymi są: dzieci i młodzież, osoby starsze i niepełnosprawne, rodziny (w tym niepełne i wielodzietne), osoby i rodziny wykazujące bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Dla starszych i niepełnosprawnych mieszkańców Krakowa

zrealizowano 28 projektów socjalnych, dla dzieci i rodzin 51 projektów socjalnych. W 2009 roku zrealizowano łącznie 98 projektów socjalnych, w tym:

- 12 projektów związanych z tworzeniem i prowadzeniem grup wsparcia, grup samopomocowych. Projekty w tym obszarze dotyczą organizowania spotkań grup wsparcia dla osób lub rodzin, w których występuje głównie problem niepełnosprawności, zaburzeń psychicznych oraz uzależnienia. Utworzona została również grupa wsparcia dla osób bezdomnych. Projekty realizowane są w formule cyklicznych spotkań osób zainteresowanych, jak również w formie grupowych wyjazdów integracyjno-terapeutycznych. W zależności od potrzeb uczestników realizacja projektu obejmuje również możliwość kontaktu ze specjalistami różnych instytucji zajmujących się problemem, który występuje wśród uczestników.
- 55 projektów, które miały na celu reintegrację społeczną klientów MOPS i ich rodzin. Projekty socjalne realizowane w ramach tego obszaru dotyczą w szczególności kształtowania i wzmacniania kompetencji społecznych, osobistych i komunikacyjnych beneficjentów oraz ich aktywizacji społecznej. Realizacja projektów odbywa się w formie różnorodnych spotkań okolicznościowych, wycieczek, wyjazdów oraz udziału w wydarzeniach o charakterze kulturalnym lub społecznym.
- 17 projektów dotyczących tworzenia sieci współpracy z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, specjalistami innych instytucji. Projekty z powyższego obszaru odnoszą się do identyfikowania i wykorzystywania zasobów znajdujących się w najbliższym otoczeniu beneficjentów w celu poprawy jakości życia osób będących członkami społeczności lokalnej. Ich realizacja polega na korzystaniu z dostępnej infrastruktury pomocowej, prezentowaniu i ułatwianiu dostępu do niej jej osobom wymagającym wsparcia, zwiększania świadomości beneficjentów w zakresie przysługujących im praw, ulg, uprawnień itp. Projekty realizowane są w formie spotkań informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców, cyklicznych dyżurów specjalistów oraz pracowników socjalnych.
- 14 projektów odnoszących się do integracji ze środowiskiem. Projekty socjalne mające na celu integrację ze środowiskiem polegają przede wszystkim na organizowaniu imprez o charakterze otwartym dostępnych dla wszystkich osób zainteresowanych i chętnych, które umożliwiają podejmowanie wspólnych działań przez osoby z różnych grup wiekowych, społecznych. Służą zaktywizowaniu osób oraz zachęceniu ich do udziału w życiu społecznym, wyrażania się na forum publicznym i większego zaangażowania w działania na rzecz własnego środowiska lokalnego.

Opisy przykładowych projektów:

„Z informacją na co dzień” Filia Nr 1

Projekt skierowany do grupy osób starszych i niepełnosprawnych. Działania założone w projekcie miały na celu poprawę warunków życia beneficjentów, zwiększenie dostępności do wszystkich sfer życia i kształtowanie postaw sprzyjających realizowaniu praw osób chorych i w podeszłym wieku. Projekt był realizowany w formie dwóch spotkań informacyjnych dla zainteresowanych mieszkańców I i II Dzielnicy Krakowa. Tematyka zorganizowanych spotkań obejmowała m.in. informacje odnośnie przysługujących ulg w przejazdach komunikacją miejską i zamiejscową oraz możliwości ich uzyskania, procedury ustalania stopnia niepełnosprawności, a także ubiegania się o dofinansowanie ze środków PFRON na cele zgodne z indywidualnych potrzebami uczestników.

„Porozmawiajmy o sprawach ważnych” Filia Nr 2

Uczestnikami projektu były osoby starsze, niepełnosprawne i samotne. Podejmowane działania miały na celu zachowanie, jak najdłużej samodzielności i niezależności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz poprawę funkcjonowania beneficjentów w środowisku społecznym. Dla uczestników zorganizowany został trzydniowy wyjazd do Mszany Dolnej połączony z udziałem w warsztatach psychospołecznych w Ośrodku Szkolno-Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym PCK. Warsztaty prowadzone były przez psychologów Działu Poradnictwa MOPS i obejmowały takie obszary tematyczne jak: trening umiejętności społecznych oraz komunikację interpersonalną i asertywność.

„Uśmiech za uśmiech” Filia Nr 3

Projekt socjalny adresowany w szczególności do rodzin wielodzietnych i niepełnych mający na celu kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy członkami rodziny oraz zacieśnianie więzi rodzinnych poprzez wspólne obchody Dnia Matki i Dnia Dziecka. Projekt miał charakter jednodniowego spotkania okolicznościowego. W ramach realizacji projektu, oprócz wspólnej zabawy odbyły się również gry i konkursy z nagrodami oraz występ grupy teatralnej „Skrzat”. Wszyscy uczestnicy projektu otrzymali okolicznościowe upominki.

„Aby świat był kolorowy” Filia Nr 4

Uczestnikami projektu były rodziny z dziećmi, natomiast celem projektu kształtowanie umiejętności uświadamiania i rozpoznawania potrzeb i zainteresowań dzieci oraz dążenia do ich realizacji i rozwoju. W ramach projektu przeprowadzony został konkurs plastyczny pod hasłem „Aby świat był kolorowy”. Dzieci i młodzież samodzielnie lub z pomocą rodziców i opiekunów wykonały dowolną techniką prace plastyczne, których tematem były realizowane już pasje dzieci lub ich marzenia związane z ulubionym sposobem spędzania czasu wolnego. Pośrednim celem projektu było również podjęcie działań zmierzających do zmodyfikowania oferty zajęć dotychczas kierowanej do rodzin z dziećmi w ramach projektów socjalnych. Dwanaście najlepszych prac zostało nagrodzonych nagrodami rzeczowymi oraz wykorzystanych do wykonania kalendarza na rok 2010.

„Nie żyje tylko dla siebie” Filia Nr 5

Projekt socjalny adresowany przede wszystkim do środowiska lokalnego mający na celu zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, między innymi poprzez zwiększenie poziomu wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej oraz zadań Policji i MOPS w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Ponadto realizacja projektu miała na celu kształtowanie świadomości członków społeczności lokalnej w odniesieniu do spoczywających na nich obowiązków związanych z występowaniem wśród nich zjawiska przemocy domowej oraz uwrażliwiania ich na potrzebę przeciwdziałania mu. Projekt został zrealizowany w formie 3 spotkań edukacyjnych przedstawicieli MOPS oraz Policji z członkami społeczności lokalnej, które odbyły się w salach konferencyjnych przy parafiach w trzech punktach Dzielnicy VIII: Ruczaj, Dębniki oraz Tyniec. W trakcie spotkań przedstawiciele MOPS i Policji przedstawili zadania swoich instytucji na rzecz ofiar i sprawców przemocy w rodzinie, beneficjenci zostali zapoznani z takimi tematami, jak: rodzaje przemocy, mity dotyczące przemocy, sposoby zapewnienia bezpieczeństwa w rodzinie doświadczającej przemocy domowej oraz

możliwościami uzyskania pomocy. Wszystkim uczestnikom spotkań rozdane zostały ulotki z adresami instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

„Bezpiecznie wiedzieć więcej” Filia Nr 6

Adresatami projektu były osoby starsze i niepełnosprawne. Projekt miał na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych i niepełnosprawnych poprzez ich kontakt z ekspertami innych instytucji i uzyskanie nowych wiadomości. Ideą projektu było poszerzenie wiedzy dotyczącej uprawnień mających wpływ na poprawę sytuacji mieszkaniowej i finansowej beneficjentów, umiejętności reagowania na przejawy agresji ze strony środowiska, a także wypracowania chęci dbania o swoje zdrowie poprzez zastosowanie odpowiedniej dla wieku profilaktyki. W ramach 5 spotkań przekazano beneficjentom informacje dotyczące: możliwości radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia, sposobu racjonalnego i oszczędnego korzystania z urządzeń elektrycznych i gazowych, profilaktyki zdrowotnej oraz spraw lokalowych, a także problematyki dotyczącej uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych.

„Radość Dziecka” Filia Nr 7

Uczestnikami projektu były przede wszystkim rodziny z dziećmi, zarówno klienci pomocy społecznej, jak również rodziny nie korzystające ze wsparcia. Celem projektu była z jednej strony integracja środowiska lokalnego między innymi poprzez promocję aktywnych postaw członków społeczności lokalnej, natomiast z drugiej strony ideą projektu było kształtowanie w świadomości społecznej innego wizerunku systemu pomocy społecznej, nie sprowadzającego się wyłącznie do obszaru świadczenia pomocy finansowej. Projekt miał charakter jednodniowej otwartej imprezy plenerowej na terenie Parku im. Jordana, jego realizacja obejmowała m.in. występy artystyczne, gry i konkursy z nagrodami oraz inne atrakcje sprzyjające wspólnemu spędzaniu czasu, a poprzez to wzmacnianiu więzi zarówno społecznych jak również rodzinnych.

„Aktywność procentuje” Filia Nr 8

Projekt adresowany był do osób niepełnosprawnych i miał na celu wzrost aktywności społecznej tej grupy beneficjentów, a tym samym zmniejszanie zagrożenia wykluczeniem społecznym. W ramach projektu zorganizowany został jednodniowy wyjazd do Bukowiny Tatrzańskiej oraz Zakopanego, łączący elementy takie jak aktywna rehabilitacja zdrowotna rehabilitacja społeczna i wypoczynek. Uczestnictwo w projekcie stworzyło beneficjentom szansę na rozwijanie umiejętności społecznych, poprawę samopoczucia psychicznego i fizycznego oraz na atrakcyjne spędzenie wolnego czasu.

„Przyjaciele” Filia Nr 9

Projekt związany z realizacją działań dotyczących osób niepełnosprawnych zawartych w Powiatowym Programie Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2007-2010. Celem projektu była poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci dotkniętych niepełnosprawnością i ich rodzin. Realizacja projektu obejmowała prowadzenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych (odbyły się 22 spotkania grupy) oraz cykl wyjazdów (jednodniowy pobyt „W bacówce na Gubałówce”, wyjazdy integracyjne: „Solnym Szlakiem”, „Wesoły autobus”, „Wioska indiańska”), które stworzyły szansę aktywizacji rodzin osób niepełnosprawnych poprzez zainicjowanie

powstawania grup samopomocowych, dzięki którym beneficjenci mogli podzielić się doświadczeniem w pokonywaniu związanych ze wspólnym problemem trudności. W trakcie trwania projektu odbyły się trzy spotkania grupy samopomocowej.

„Grupa wsparcia dla osób bezdomnych” Dział Pomocy Bezdomnym

Grupa wsparcia przeznaczona dla osób bezdomnych przebywających poza placówkami oraz dla bezdomnych mężczyzn z Noclegowni i Schroniska przy ul. Makuszyńskiego 19. Głównym celem projektu było uaktywnienie własnego potencjału osób bezdomnych, pozwalającego na skuteczne i sprawne przezwyciężenie trudności życiowych. Poprzez cotygodniowe uczestnictwo w grupie wsparcia, osoba bezdomna miała możliwość uzyskania wsparcia emocjonalnego w dążeniu do zmiany, uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Problematyka zajęć dotyczyła takich sfer życia beneficjentów jak: kontakty międzyludzkie (rodzina, przyjaciele, poczucie samotności), praca (jak ją poszukiwać, jak ją utrzymać), czas wolny (realizacja potrzeb kulturalnych i kontaktów z innymi), zdrowie (dbanie o zdrowie, system opieki medycznej, niepełnosprawność, świadczenia zdrowotne, uzależnienia), mieszkanie (poszukiwanie mieszkania, ubieganie się o mieszkanie z UMK, jak utrzymać mieszkanie), pieniądze (racjonalne wydatkowanie), sprawy urzędowe (przysługujące prawa, sposób załatwiania spraw urzędowych). W ramach realizacji projektu odbyło się 30 spotkań grupy wsparcia, ponadto uczestnicy brali udział w 5 wyjściach związanych z wybranym przez siebie wydarzeniem kulturalnym.

2.2 Zadania priorytetowe Dzielnic, Dzielnicowe Konkursy Grantowe

Zadania priorytetowe dzielnic realizowane są bezpośrednio przez Ośrodek lub zlecane organizacjom pozarządowym w ramach otwartych konkursów ofert organizowanych w oparciu o „Roczny program współpracy samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”.

W 2009 roku MOPS realizował bezpośrednio 40 zadań priorytetowych, na które została przeznaczona kwota 361 650,00 zł (wydatkowano kwotę 361 461,91 zł). Zadania te polegały w szczególności na:

- realizacji projektów socjalnych, polegających m. in. na organizacji imprez, spotkań oraz wycieczek w ramach integracji środowiska lokalnego (np. obchodów Dnia Dziecka, Dnia Ojca, Dnia Seniora, organizacji spotkań wielkanocnych i wigilijnych dla osób objętych pomocą MOPS), zrealizowano 21 projektów,
- zakupie i użyczeniu wyposażenia dla Dziennego Ośrodka Socjoterapii na os. Górali 19, Dziennego Ośrodka Socjoterapii „Na Kozłowiec”, Młodzieżowego Ośrodka Rozwoju Społecznego przy ul. Ptaszyckiego 6, placówki opiekuńczo – wychowawczej na os. Szklane Domy 7,
- dofinansowaniu wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z najuboższych rodzin,
- dofinansowaniu do zakupu przyborów i podręczników szkolnych dla dzieci z najuboższych rodzin,
- zakupie paczek żywnościowych i żywnościowo – towarowych dla najuboższych rodzin,
- pomocy rzeczowej w formie zakupu węgla oraz bonów żywnościowych dla najuboższych rodzin.

Jednocześnie w ramach konkursu ofert (tzw. granty Dzielnic), w dwóch etapach wyłoniono 13 zadań z zakresu pomocy społecznej na łączną kwotę 63 500 zł.

- I. w wyniku pierwszego etapu konkursu zawarto 7 umów, na łączną kwotę 37 000 zł, z następującymi podmiotami:
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Śródmieście (1 projekt: paczki żywnościowe dla najbardziej potrzebujących członków Związku z terenu Dzielnicy III)
  - Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Podgórze (2 projekty: paczki żywnościowe dla najbardziej potrzebujących członków Związku z terenu Dzielnic: VIII i IX),
  - Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Nowa Huta (3 projekty: paczki żywnościowe dla najbardziej potrzebujących członków Związku z terenu Dzielnic: XV, XVI i XVII),
  - Korczakowska Republika Dziecięca Dyliniarnia, ul. Konrada Wallenroda 55/56 (1 projekt: „Szansa dla Rodziny” w ramach zadań Dzielnicy XII).
- II. w wyniku drugiego etapu konkursu zawarto 6 umów, na łączną kwotę 26 500 zł, z następującymi podmiotami:
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Podgórze (4 projekty: paczki żywnościowe dla najbardziej potrzebujących członków Związku z terenu Dzielnic X, XII i XIII oraz spotkanie integracyjne dla członków Związku z terenu Dzielnicy X),
  - Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Nowa Huta (1 projekt: spotkania wigilijne dla członków Związku z terenu Dzielnicy XV),
  - Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko”, ul. Floriańska 15 (1 projekt: zajęcia na basenie dla osób z autyzmem z terenu Dzielnicy XII).

Na podstawie zawartych umów Ośrodek przekazał podmiotom środki finansowe na realizację powyższych 13 zadań. Wszystkie projekty zostały rozliczone terminowo i zgodnie z warunkami określonymi w umowach.

2.3 Zadania powierzone Dzielnicom w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych

W 2009 roku MOPS realizował 9 zadań powierzonych Dzielnicom w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych, na które została przeznaczona kwota 62 700,00 zł (wydatkowano kwotę 62 254,42 zł). Zadania te realizowano w formie projektów socjalnych polegających na organizacji spotkań, imprez i wycieczek integracyjnych dla niepełnosprawnych mieszkańców Dzielnic V, VI, XI, XIII, XV, XVI i XVII.

2.4 Praca socjalna, kontrakt socjalny – narzędzie pracy socjalnej

Praca socjalna jako forma wsparcia ma na celu przeciwdziałanie skutkom pojawiających się zagrożeń związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem rodziny lub jej członków. W ramach prowadzonej pracy socjalnej z osobami i rodzinami pracownicy socjalni podejmowali działania polegające na: wsparciu, towarzyszeniu, rzecznictwie na rzecz klientów, poradnictwie, rozszerzaniu kontaktów społecznych, budowaniu sieci wsparcia społecznego, edukacji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego.

Pracę socjalną w środowisku lokalnym w 2009 roku objęto 15 918 gospodarstw domowych. W 2009 roku wprowadzony został obowiązek ewidencjonowania pracy socjalnej w SI POMOST. Jednolite zasady ewidencjonowania pracy socjalnej w Filiach MOPS

obowiązują od 15 czerwca 2009 r. Ewidencji podlega obszar tj. obszar funkcjonowania osoby/rodziny, w obrębie którego występują trudności w oraz rodzaj podejmowanych działań. Poniżej tabela ewidencji pracy socjalnej w głównych obszarach działań.

Pełna ewidencja pracy socjalnej za okres od 15 czerwca do 31 grudnia 2009 roku znajduje się w „Załącznik nr 2 do sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie za rok 2009”.

Tabela: Ewidencji pracy socjalnej w głównych obszarach 15.06 – 31.12.09

<i>Obszar działań</i>	<i>Liczba podjętych działań</i>
<i>Alimenty</i>	<i>302</i>
<i>Czas wolny</i>	<i>1 477</i>
<i>Funkcjonowanie osoby (relacje z oddzielnie zamieszkującą rodziną, funkcjonowanie w środowisku)</i>	<i>3 667</i>
<i>Funkcjonowanie rodziny</i>	<i>12 258</i>
<i>Kontakty z otoczeniem</i>	<i>877</i>
<i>Mieszkanie</i>	<i>1 601</i>
<i>Oświata</i>	<i>276</i>
<i>Praca</i>	<i>3 315</i>
<i>Świadczenia ZUS i pokrewne</i>	<i>403</i>
<i>Zdrowie (poza zdrowiem psychicznym)</i>	<i>5 371</i>
<i>Zdrowie psychiczne</i>	<i>1 519</i>
<i>Suma końcowa</i>	<i>31 066</i>

W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni Filii MOPS realizowali również zadania polegające na:

1. współpracy z pedagogami szkolnymi – łącznie pracownicy MOPS 2 363 razy kontaktowali się z pedagogami w sprawach dzieci i młodzieży,
2. współpracy z kuratorami sądowymi – łącznie pracownicy MOPS 2 251 razy kontaktowali się z kuratorami,
3. kierowaniu wniosków do sądów w sprawie wydania zarządzeń w sprawie nieletnich – w ubiegłym roku skierowano 82 wnioski,
4. interwencjach w zakresie procedury „Niebieskiej Karty”, czyli działań wszczynanych przy interwencjach domowych dotyczących przemocy w rodzinie; jest to pierwszy krok, aby ofiara przemocy uzyskała wszechstronną i profesjonalną pomoc (wszczęto 418 interwencji w ramach procedury „Niebieskiej Karty”),
5. uzyskiwaniu zgody na podjęcie leczenia odwykowego – w wyniku działań pracowników socjalnych 293 osoby uzależnione od alkoholu podjęły leczenie odwykowe, a 41 osób współuzależnionych podjęło terapię,
6. kierowaniu do sądów wnioski o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody. W przypadku osób, których funkcjonowanie wskazuje na to, że nieprzyjęcie do szpitala spowoduje znaczne pogorszenie stanu zdrowia, bądź niezdolnych do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę stanu zdrowia, Dyrektor MOPS, na mocy ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego wniósł do sądów rejonowych 28 wniosków. Na etapie I instancji zakończono 25 spraw. W wyniku złożenia apelacji trzy postępowania zakończyły się orzeczeniem Sądu Okręgowego w Krakowie. We wszystkich wnioskowanych sprawach sądy przychyliły się do wniosków Dyrektora.

Praca socjalna realizowana jest również za pomocą kontraktu socjalnego, który jest pisemną umową pomiędzy osobą korzystającą ze świadczeń pomocy społecznej, a pracownikiem socjalnym, mającą na celu określenie sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, umożliwienia aktywizacji społeczno-zawodowej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. W 2009 roku realizowane były 1 273 kontrakty socjalne zawarte z 958 osobami, w tym 449 kontraktów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Natomiast zawarto 441 nowych kontraktów z 380 osobami, w tym 62 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Tabela: Aktywizacja osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z wykorzystaniem narzędzia kontraktu socjalnego

Filia / Dział	Kontrakty zawarte w 2009 roku		Kontrakty realizowane w 2009 roku	
	Liczba rodzin	Liczba stron kontraktu	Liczba rodzin	Liczba stron kontraktu
Dział Pomocy Bezdomnym	16	16	54	54
Filia Nr 1	33	38	104	119
Filia Nr 2	31	34	62	71
Filia Nr 3	38	47	73	97
Filia Nr 4	36	39	89	97
Filia Nr 5	19	25	51	63
Filia Nr 6	23	31	59	107
Filia Nr 7	26	32	44	54
Filia Nr 8	44	71	123	184
Filia Nr 9	43	47	91	112
<i>Suma</i>	<i>309</i>	<i>380</i>	<i>750</i>	<i>958</i>

2.5 Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym

Pracownicy socjalni Filii MOPS (*zaznaczone na mapce str. 13*) w celu realizacji świadczeń (zasiłków stałych, celowych, okresowych, usług opiekuńczych i posiłków), dla osób i rodzin w środowisku lokalnym przeprowadzili 48 363 wywiady środowiskowe. Wydano 136 196 decyzji administracyjnych. Świadczeniami finansowymi w środowisku lokalnym objęto łącznie 24 368 osób z 13 457 rodzin.

Ważnym elementem wsparcia finansowego osób i rodzin w środowisku lokalnym w 2009 roku był, z uwagi na skalę jego realizacji, Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2009 roku pomocą w ramach Programu objęto 19 172 osób. Łączna wartość przyznanej pomocy wyniosła 14 636 569,82 zł, a średnia wartość pomocy na osobę 763,43 zł (*Program wraz z kryteriami udzielania wsparcia opisany w podrozdziale Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*).

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób i rodzin starających się o udzielenie pomocy społecznej w 2009 r. MOPS realizował również poniżej wymienione świadczenia, w ramach zadań własnych gminy, szczególnie:

- a. zasiłki okresowe (w części obligatoryjnej dotowane z budżetu państwa i w części dodatkowej finansowane przez gminę) dla 6 412 gospodarstw domowych, w których funkcjonowały 12 622 osoby, na łączną kwotę 7 200 330,07 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 122,94 zł.

- b. zasiłki celowe:
- z przeznaczeniem na zakup odzieży dla 906 osób na łączną kwotę 119 650 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 132,06 zł,
  - z przeznaczeniem na zakup węgla dla 1 031 osób na łączną kwotę 542 551,01 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 526,24 zł,
  - z przeznaczeniem na zakup leków dla 1 254 osoby, na łączną kwotę 186 057,70 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 148,37 zł,
  - z przeznaczeniem na opłaty mieszkaniowe - za media dla 1 801 osób na łączną kwotę 449 173,85 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 249,40 zł,
  - z przeznaczeniem na opłaty czynszowe dla 505 osób na łączną kwotę 151 107,91 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 299,32 zł,
- c. zasiłki celowe specjalne przyznawane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom lub rodzinom przekraczającym kryteria dochodowe uprawniające do pomocy społecznej:
- z przeznaczeniem na zakup węgla dla 791 osób na łączną kwotę 330 096,01 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 417,31 zł,
  - z przeznaczeniem na zakup leków dla 1 286 osób na łączną kwotę 229 508,19 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 178,47 zł,
  - z przeznaczeniem na opłaty mieszkaniowe - za media dla 1 679 osób na łączną kwotę 404 419,10 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 240,87 zł,
  - z przeznaczeniem na opłaty czynszowe dla 622 osób na łączną kwotę 180 323,31 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 289,91 zł.
- d. zasiłki stałe dla 3 808 osób, na łączną kwotę 13 401 966,87 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 3 519,42 zł.
- e. składki na ubezpieczenia zdrowotne dla 3 417 osób, na łączną kwotę 1 139 454,85 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 333,47 zł.

Wykaz nie obejmuje świadczeń na rzecz bezdomnych. Pełny, ustawowy katalog świadczeń z pomocy społecznej zrealizowanych w 2009 roku, w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), znajduje się w „Załączniku nr 1 do sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie za rok 2009”.

2.6 Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

2.6.1 Realizacja programu

Program realizowany jest w oparciu o ustawę z dnia 29 grudnia 2005 roku o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w formie posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku. Pomoc w ramach programu może być przyznana, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150 % kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Miasto Kraków zwiększyło dostępność do świadczeń w ramach programu poprzez podniesienie górnej granicy kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania wsparcia. Uchwała Nr CVI/1073/06 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 kwietnia 2006 r. w sprawie zasad ponoszenia odpłatności za świadczenia w postaci posiłków, pozwoliła na objęcie tą formą pomocy szerszego kręgu beneficjentów, którzy mogą otrzymać pomoc w formie posiłku za odpłatnością w wysokości 25% kosztu posiłku. Na podstawie powyższej uchwały, pomoc przysługuje odpłatnie osobom i rodzinom, których dochód lub

dochód na osobę w rodzinie przekracza 150%, a jednocześnie nie przekracza 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

W 2009 roku w ramach programu objęto pomocą 20 053 osoby, które otrzymały pomoc w łącznej kwocie 15 123 257,83 zł, w tym w formie zasiłków celowych i celowych specjalnych 18 499 osób na kwotę 9 862 151,50 zł i w formie posiłków 8 302 osoby na kwotę 5 261 106,33 zł.

Na realizację Programu z budżetu Państwa MOPS uzyskał dotację celową w wysokości 9 120 000 zł, z której wykorzystał 9 071 400 zł. Dotacja stanowiła 60% wydatków poniesionych przez MOPS w ramach Programu.

Tabela: Pomoc państwa w zakresie dożywiania 2009

	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób objętych pomocą	Wykonanie (z CKIRS i art. 6a)*
Posiłek	5 820	8 302	5 261 106,33 zł
Świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności (zasiłek celowy)	9 278	18 499	9 862 151,50 zł
Koszt utworzenia punktów wraz z doposażeniem (realizowane przez EK)	-	-	22 015,00 zł
Program dożywiania łącznie	10 548	20 053	15 145 272,83 zł

*Środki wydatkowane na posiłki zawierają wydatki na dożywianie klientów MOPS poniesione w wysokości 199 998 zł przez Centrum Kultury i Rekreacji Seniorów, opis realizacji art. 6a poniżej.

2.6.2 Realizacja art. 6a ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Od stycznia 2009 r. weszła w życie zmiana ustawy, zgodnie z którą w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko korzystające z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub przedszkolu wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola udziela pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o udzieleniu pomocy. Udzielenie pomocy nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez ośrodek pomocy społecznej decyzji administracyjnej. Środki na zakup posiłku, są przekazywane przez ośrodek pomocy społecznej na podstawie sporządzonej przez odpowiednio dyrektora szkoły lub przedszkola listy uczniów lub dzieci oraz liczby spożytych posiłków w przyjętym okresie rozliczeniowym. Liczba dzieci lub uczniów, którym udzielono pomocy, nie może przekroczyć 10 % liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w danym miesiącu na podstawie wydanych decyzji administracyjnych.

W związku z w wejściem w życie powyższej zmiany MOPS i Wydział Edukacji UMK przygotowali wdrożenie programu. W 2009 roku pomocą w trybie art. 6a objęto 208 dzieci, za które opłacono posiłki na łączną kwotę 30 210,98 zł.

W związku z zaleceniami pokontrolnymi Najwyższej Izby Kontroli w sprawie przeprowadzonej w MOPS kontroli realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w każdym przypadku, gdy dziecko zostaje objęte pomocą w trybie art. 6a tj. na wniosek dyrektora szkoły, pracownik socjalny ma obowiązek nawiązania kontaktu z pedagogiem szkolnym lub innym wskazanym przez Dyrektora szkoły pracownikiem, w sprawie ustalenia przyczyn objęcia dziecka pomocą. W sytuacjach długotrwałego korzystania z pomocy, rozważana jest konieczność objęcia rodziny innymi formami wsparcia.

2.6.3 Kontrola realizacji programu

W 2009 roku przeprowadzona została kontrola programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie i Delegaturę Najwyższą Izbę Kontroli w Krakowie. Kontrola prowadzona przez MUW trwała od 9 września do 17 listopada, natomiast NIK prowadził czynności kontrolne od 9 września do 15 grudnia 2009 r. Zakres kontroli obejmował skuteczność i prawidłowość realizacji programu oraz wykorzystanie środków finansowych za okres od stycznia 2006 roku do czerwca 2009 roku.

2.7 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

W 2009 roku w Gminie Miejskiej Kraków usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowały podmioty wyłonione w wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert.

I. Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych: świadczone były przez trzy podmioty:

1. Fundację na Rzecz Chorych na SM im. Bł. Anieli Salawy w Krakowie ul. Dunajewskiego 5 (na terenie Dzielnic I – III Gminy Miejskiej Kraków).
2. Małopolski Zarząd Wojewódzki Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Krakowie ul. Lenartowicza 14 (na terenie Dzielnic IV - VII Gminy Miejskiej Kraków),
3. Małopolski Zarząd Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Krakowie ul. Studencka 19 (na terenie Dzielnic VIII – XVIII Gminy Miejskiej Kraków).

W 2009 roku wykonano 964 778 godzin usług opiekuńczych. Na ten cel Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przekazał dotację w wysokości 8 091 489,29 zł (niewykorzystana część dotacji została zwrócona przez realizatorów w styczniu 2010 r.). Obowiązujące w 2009 roku ceny 1 godziny usług wynosiły: 8,39 zł (Fundacja i PCK) oraz 8,18 zł (PKPS). Pomocą w formie usług opiekuńczych objęto łącznie 2681 osób, średnio miesięcznie ok. 1 870 osób.

Zgodnie z umowami, realizatorzy zobowiązani byli zapewnić pracownikom minimalne wynagrodzenie w wysokości 5,28 zł brutto za godzinę pracy, a także średnie wynagrodzenie w wysokości 5,79 zł (Fundacja i PCK) oraz 5,85 zł (PKPS).

W związku z faktem, że umowy na realizację usług opiekuńczych obowiązywały do końca grudnia 2009 r. w listopadzie ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację tego zadania w latach 2010 – 2012. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu realizację zadania powierzono tym samym podmiotom, które realizowały usługi w 2009 roku, w analogicznym podziale na obszary.

W celu zapewnienia wyższego standardu realizowanych usług w warunkach konkursu określono maksymalną cenę za 1 godzinę usług w kwocie 11,00 zł, co stanowi ok. 130% ceny obowiązującej w 2009 roku. Jednocześnie znacznemu (o 32%) wzrostowi uległo minimalne wynagrodzenie, które realizatorzy będą musieli zapewnić osobom świadczącym usługi opiekuńcze – od 01.01.2010 r. wynosić ono będzie 7,00 zł za godzinę pracy brutto. Średnie wynagrodzenie osób świadczących usługi określono w umowach na poziomie 7,81 zł (Fundacja i PCK) oraz 7,82 zł (PKPS).

II. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi: na terenie całej Gminy Miejskiej Kraków świadczone były przez Fundację na Rzecz Chorych na SM im. Bł. Anieli Salawy.

W 2009 r. wykonano 159 242,50 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w cenie 11,36 zł za godzinę. Na ten cel przekazano realizatorowi dotację w wysokości 1 817 600,00 zł. (niewykorzystana część dotacji została zwrócona przez realizatora w styczniu 2010 r.). Pomocą objęto łącznie 412 osób, średnio miesięcznie 271 osób.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi dostosowane były do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności Klienta. Usługi te świadczone były przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem takim jak: psychologiczne, pedagogiczne, terapeuty zajęciowego, rehabilitanta, fizjoterapeuty i innych pokrewnych zawodów.

W związku z faktem, że umowa na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi obowiązywała do końca grudnia 2009 r. w listopadzie ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację tego zadania w latach 2010 – 2012. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu realizację zadania powierzono temu samemu podmiotowi, który realizował usługi w 2009 roku, tj. Fundacji im. Bł. Anieli Salawy.

W celu zapewnienia wyższego standardu specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w warunkach konkursu określono maksymalną cenę za 1 godzinę usług w kwocie 16,00 zł, co stanowi ok. 140% ceny obowiązującej w 2009 roku. Jednocześnie znacznemu (o ok. 25%) wzrostowi uległo minimalne wynagrodzenie, które realizatorzy będą musieli zapewnić osobom świadczącym specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi - od 01.01.2010 r. wynosić ono będzie 10,50 zł za godzinę pracy brutto. Średnie wynagrodzenie osób świadczących specjalistyczne usługi określono w umowie na poziomie 12,01 zł.

III. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

Szczegóły w rozdziale 1.3 Nowe przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2009 roku.

2.8 Wyznaczanie kandydatów na opiekunów prawnych dla osób całkowicie ubezwłasnowolnionych

Szczegóły w rozdziale 1.3 Nowe przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2009 roku.

2.9 Praca socjalna „na ulicy” w środowisku osób małoletnich zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i demoralizacją

Praca socjalna prowadzona „na ulicy – „streetwork” kierowana jest do osób, które funkcjonują w przestrzeni publicznej traktując ją jako swoiste centrum życiowe. Pracę socjalną metodą „streetwork” w środowisku osób małoletnich realizowano w 2009 roku, w ramach projektów socjalnych pn. „Wszystko w naszych rękach”, „Streetwork - Odkryj potencjał osiedla” oraz zlecając zadanie prowadzeni pracy socjalnej Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL.

1. Projekt „Wszystko w naszych rękach”

Pracę socjalną z wykorzystaniem metody streetwork, w ramach projektu realizowano na terenie Dzielnicy IV Prądnik Biały, ze szczególnym uwzględnieniem ulic Marczyńskiego, Słomczyńskiego oraz Kuźnicy Kołłątajowskiej. Projekt prowadzony był w ramach Filii nr 2 MOPS.

Celem realizacji projektu było zwiększanie poziomu integracji społecznej społeczności lokalnej i wzmocnienie społecznie akceptowanych przejawów aktywności młodzieży.

W ramach projektu ogółem nawiązano kontakt z 231 osobami do 25 roku życia, którym przedstawiona została oferta projektu. Projektem ostatecznie objęto 178 osób do 25 roku życia (117 chłopców oraz 61 dziewczyn). W ramach projektu 105 beneficjentów skorzystało z oferty instytucji zajmujących się pracą z młodzieżą, 125 beneficjentów uczestniczyło w zajęciach wsparcia aktywności i zagospodarowania czasu wolnego, zaś 126 beneficjentów brało udział w sześciu imprezach plenerowych. Od stycznia do grudnia przeprowadzonych zostało 214 dyżurów terenowych.

W ramach projektu odbywały się liczne inicjatywy np.: gra terenowa pn. „Szukanie skarbów”, „Święto ul. Marczyńskiego”, „Konkurs filmowy filmów kręconych telefonem komórkowym im. Adama Marczyńskiego”, warsztaty graffiti, impreza świąteczna „Ubierzmy razem choinkę”.

2. Projekt „Streetwork - Odkryj potencjał osiedla”

Projekt socjalny pn. „Streetwork - Odkryj potencjał osiedla” realizowany w ramach Programu Aktywności Lokalnej „Daj się poznać streetworkerom”, skierowany był do mieszkańców Dzielnic XI i XII, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży w wieku do 25 lat zamieszkującej osiedla: Wola Duchacka, Piaski Nowe, Kurdwanów, Prokocim, Kozłówek, Rząka, Bieżanów.

Celem podejmowanych działań była integracja i aktywizacja społeczności lokalnej oraz dotarcie do osób, które ze względu na sytuację w jakiej się znalazły wymagają specjalistycznego wsparcia, w tym przede wszystkim dostępu do informacji o ofercie pomocowej.

Beneficjentami projektu zostało łącznie 400 osób w tym 187 do 25 lat i 213 powyżej 25 lat. Łącznie w 2009 r. przeprowadzono 1376 dyżurów, w tym 1029 dyżurów terenowych oraz 347 w siedzibie. Łącznie w ramach świadczonej pracy socjalnej w 2009 r. udzielono 4762 porad.

W ramach Projektu zorganizowano liczne akcje i inicjatywy np.: „Dni Pracy”, turniej piłkarski „Wola Champions League”, „Objazdowy Dom Kultury”, warsztat Antydyskryminacyjny „Niebieskoocy”, warsztat edukacyjny dot. przemocy rówieśniczej i umiejętności społecznych, „Warsztaty Sukcesu”.

3. Zlecenie zadanie prowadzenia pracy socjalnej Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL

W 2009 roku kontynuowano współpracę z Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL, które na zlecenie MOPS, realizowało zadanie polegające na świadczeniu, na terenie Dzielnicy I i II Miasta Krakowa, pracy socjalnej „na ulicy” w środowisku osób małoletnich zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i demoralizacją.

Realizacja zadania obejmowała świadczenie pracy socjalnej i prowadzenie w lokalu przy ul. Rakowickiej 10a w Krakowie usług mających na celu wspieranie działań terenowych.

Na realizację zadania w 2009 r. przekazano dotację w wysokości 120 000 zł. W okresie od stycznia do grudnia 2009 r. oddziaływaniami o charakterze krótkoterminowym objęto 425 osób. Natomiast oddziaływaniami długoterminowymi 154 osoby.

2.10 Program Edukacyjny na Rzecz Społeczności Romskiej w Polsce

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2009 roku kontynuował realizację zadania - Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce pn. „Blżej – Razem”. Głównym celem programu było zorganizowanie i sfinansowanie zajęć edukacji przedszkolnej dla dzieci romskich zamieszkujących na terenie Krakowa. Wczesna edukacja dzieci romskich pozwala na wyrównanie szans edukacyjnych, przygotowuje do podjęcia obowiązków szkolnych, uczy poprawnego posługiwania się językiem polskim.

Programem objęto 39 dzieci romskich. Na realizację programu przeznaczono łączną kwotę w wysokości 69 414,84 zł, w tym 39 521,00 zł pochodziło z dotacji przyznanej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w wysokości 40 000 zł, natomiast 29 893,84 zł stanowiły środki własne Gminy Miejskiej Kraków.

2.11 Program Zdrowotny – dofinansowanie do zakupu leków i środków higienicznych, pielęgniarka romska.

Szczegóły w rozdziale 1.3 Nowe przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2009 roku.

2.12 Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS

W 2009 roku kontynuowano realizację programów pomocy wolontaryjnej w dwóch podstawowych obszarach:

1. pomocy dzieciom z rodzin korzystających ze wsparcia MOPS.
2. pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym i samotnym korzystającym ze wsparcia MOPS.

Praca wolontariuszy wspierających dzieci polegała głównie na pomocy w nauce oraz organizowaniu i spędzaniu wolnego czasu (spacery, rozmowy, wyjścia do kina, gry i zabawy). W ramach tego programu 134 wolontariuszy objęło pomocą 138 dzieci, wśród nich dzieci znajdujące się w rodzinach zastępczych czy też pogotowiu rodzinnym.

Realizacja przez wolontariuszy programu skierowanego do osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych polegała m.in. na wspieraniu poprzez rozmowy, pomocy w drobnych czynnościach domowych, towarzyszeniu przy załatwianiu spraw urzędowych, wspólnym wychodzeniu na spacer. W tym programie wzięło udział 78 wolontariuszy, którzy swą pomocą objęli 64 osoby starsze, samotne i niepełnosprawne.

Ponadto 6 wolontariuszy pomagało przy realizacji projektów w KIS, 4 wolontariuszy pomagało przy realizacji projektów socjalnych w ramach Programu Aktywności Lokalnej, 14 wolontariuszy dyżurowało w Telefonie Zaufania, 15 wolontariuszy uczestniczyło w akcjach jednorazowych.

2.13 Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej

MOPS realizując zadania określone w art. 7 ust. 2 i art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 164 poz. 1027 z późn. zm.), przeprowadził w 2009 roku 1 327 postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej.

2.14 Krakowska Karta Rodzinna

MOPS w związku z uchwałą Rady Miasta Krakowa Nr LXXIV/956/09 z dnia 3 czerwca 2009 roku uczestniczył w pracach Zespołu zadaniowego mającego na celu przygotowywanie projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie wprowadzenia Krakowskiej Karty Rodzinnej, która ma umożliwić rodzinom z dziećmi m.in. preferencyjny dostęp do instytucji kultury oraz do obiektów i urządzeń sportowych.

2.15 Kampania Dzieciństwo Bez Przemocy

MOPS jest ambasadorem drugiej edycji kampanii „Dzieciństwo bez Przemocy” 2009. Ogólnopolska kampania społeczna „Dzieciństwo bez przemocy” poświęcona jest problemowi stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Akcja pod hasłem „Bite dzieci widzą świat inaczej” skierowana jest do rodziców, a jej celem jest uświadomienie negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych oraz promowanie pozytywnych metod wychowawczych. Materiały edukacyjne związane z kampanią rozpowszechnione zostały wśród klientów Ośrodka oraz instytucji współpracujących z MOPS m.in. przedszkoli, szkół, ośrodków wsparcia, parafii itp.

2.16 Realizacja programu żywnościowego dla osób najbardziej potrzebujących w Unii Europejskiej (PEAD)

MOPS kontynuował współpracę z organizacjami pozarządowymi realizującymi program PEAD na podstawie umów zawartych Agencją Rynku Rolnego tj. Caritas Archidiecezji Krakowskiej, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej oraz Bankiem Żywności w Krakowie. Osoby objęte pomocą MOPS kierowane były po żywność w ramach programu PEAD do Caritas i PKPS oraz do organizacji wskazanych przez Bank Żywności w Krakowie. Pomoc w formie żywności w ramach programu PEAD w znaczący sposób przyczynia się do poszerzenia zakresu pomocy dla osób znajdujących w trudnej sytuacji.

W 2009 roku po pomoc żywnościową w ramach programu PEAD skierowano 5 938 rodzin. Pomoc otrzymało 5 787 rodzin.

2.17 Pozyskiwanie darczyńców i sponsorów

Dzięki wiarygodności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, mieszkańcy Krakowa mający potrzebę wsparcia osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, mogą za pośrednictwem Ośrodka bezpiecznie ofiarować im swoją pomoc przekazując środki finansowe i rzeczowe. Na koncie dochodów własnych w 2009 roku zgromadzono z tego tytułu kwotę 95 887,80 zł, zrealizowano pomoc na kwotę 99 031,35 zł.

2.17.1 Współpraca z „Centrum Handlowym Bonarka”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w dniu 10 grudnia otrzymał darowiznę od firmy zarządzającej Centrum Handlowym Bonarka Roland Investments sp. z o.o., w postaci 94 310 sztuk bonów towarowych o wartości 10 złotych każdy, a więc o łącznej wartości blisko miliona złotych.

Zgodnie z wolą ofiarodawcy bony miały być przeznaczone dla małoletnich klientów Ośrodka jak również całodobowych i dziennych placówek wsparcia dziennego. W okresie od 10 grudnia do końca roku wydano bony dla 5 703 dzieci z rodzin objętych pomocą w środowisku (z wyłączeniem dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego) o łącznej wartości 570 300 złotych. Pozostała część bonów zostanie przekazana dzieciom z rodzin objętych pomocą w pierwszych miesiącach 2010 roku w ramach realizacji projektów socjalnych skierowanych do dzieci.

2.17.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci

W rodzinach, które wspiera MOPS jest wiele dzieci obdarzonych talentami, których w związku z trudną sytuacją bytową rodziny, nie mają możliwości rozwijać. Aby umożliwić im spełnienie marzeń o edukacji, MOPS organizuje akcję społeczną pn. „Pomagamy talentom”. W roku 2009 MOPS wytypował 45 dzieci z rodzin objętych pomocą, przygotowana została informacja o lekcjach i zajęciach, w których mogłyby wziąć udział oraz o kosztach zajęć. Przeprowadzono akcję medialną, apelując do darczyńców o opłacenie zajęć dzieci. W efekcie darczyńcy wpłacili w sumie 32 726 zł, które pozwoliły na opłacenie wymarzonych zajęć dla wszystkich dzieci.

2.17.3 Darowizny rzeczowe i inne akcje socjalne

Darczyńcy (osoby prywatne, instytucje i firmy) w 2009 roku, na rzecz Klientów MOPS w Krakowie oraz jednostek systemu pomocy społecznej przekazywali: meble, ubrania, bilety do kina dla dzieci, sprzęt AGD i RTV, artykuły dla dzieci. Rzeczy te zostały rozdysponowane za pośrednictwem pracowników socjalnych MOPS.

Osoby prywatne przekazały: łóżka, zestawy pościeli, ręczniki, meble, zlewozmywaki, pralki, lodówki, mikrofalówkę, zmywarkę, kuchenki elektryczne i gazowe; piecyki akumulacyjne i gazowe, bojler, telewizory, monitory, wieżę, magnetowid, odkurzacz, maszyny do szycia, a ponadto zestawy naczyń kuchennych, dywany, flizy, farby itp. Przekazywano również darowizny na rzecz dzieci: wózki spacerowe, foteliki, łóżeczka dziecięcych, zabawki. Powyższymi darowiznami zostało objętych 49 Klientów i ich rodzin oraz Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn.

Wśród innych niż osoby prywatne darczyńców znalazły się również:

- Agencja Reklamowa AKWA, przekazała 80 nowych polarów na zimę
- firma, która anonimowo przekazała 10 pudeł nowych ubranek dla niemowląt i dzieci wraz z, zabawkami i butelkami,
- Hotel Wypiański, przekazał 35 łóżek,
- Akademia Muzyczna, przekazała 50 krzesel,
- Ciemna City, zorganizowało bezpłatny pokaz filmu dla dzieci z rodzin ubogich (przekazano 150 wejściówek)

W okresie świątecznym darczyńcy zaoferowali pomoc rodzinom potrzebującym poprzez przygotowanie paczek:

- Dzięki 4 zgłoszeniom od osób prywatnych organizujących zbiórkę pieniędzy i artykułów, 6 rodzin wytypowanych przez MOPS uzyskało bardzo szeroką pomoc.

2.18 Pozyskiwanie partnerów dla rozszerzania oferty wsparcia dla klientów

2.18.1 Współpraca z Fundacją Amenzume

Fundacja Amenzume kontynuowała realizację projektu „Taniec – Pasja Świata – Przenikanie Kultur”. W bieżącym roku zaprosiła do wzięcia udziału w bezpłatnych warsztatach tańca ok. 20 dzieci z rodzin korzystających z pomocy Ośrodka oraz dzieci z placówek opiekuńczo – wychowawczych. W ramach uczestnictwa w projekcie młodsze dzieci miały zapewniony wyjazd na letni wypoczynek do Bułgarii, a starsze do Grecji na wyspę Thassos. W ciągu roku dzieci brały udział w różnych festiwalach organizowanych w całej Polsce. Na zakończenie roku wraz z uczniami Krakowskiej Akademii Tańca zaprezentowano nabyte umiejętności w spektaklu muzycznym pt. „Aurelia nie chce spać”.

2.18.2 Współpraca z Dziennikiem Polskim – „Rodzina w potrzebie”

W drugiej połowie 2009 roku rozpoczęto wspólną akcję MOPS oraz „Dziennika Polskiego” pt. „Rodzina w potrzebie”. Przedsięwzięcie to polega na publikowaniu na łamach Dziennika Polskiego krótkich artykułów opisujących osoby lub rodziny wymagające pomocy. Celem akcji jest uzyskanie wsparcia od czytelników w zakresie, w którym mimo pomocy Ośrodka potrzeby bohaterów artykułów nie są zaspokojone.

Opisano sytuację 12 rodzin. Łączna pomoc finansowa udzielona przez czytelników „Dziennika Polskiego” wyniosła 28 459,91 zł. Środki te przekazano rodzinom w formie zasiłku celowego. Ponadto czytelnicy udzielali również pomocy rzeczowej przekazując dwie maszyny do szycia, meble kuchenne, kołdrę, poduszki, telewizor, odzież, blachę dachową, krzesło toaletowe, dwa biurka, trzy pary obuwia dziecięcego, miód, zeszyty, przybory szkolne, dwa odkurzacze, pralko – wirówka, odzież, podręczniki, żywność oraz środki czystości.

2.18.3 Współpraca z Dziennikiem Fakt

„Wyprawka szkolna z Faktem”

MOPS uczestniczył w zainicjowanej i przeprowadzonej przez Dziennik Fakt akcji mającej na celu pozyskanie wyprawek szkolnych dla najuboższych dzieci z rodzin objętych pomocą Ośrodka. Dziennik pozyskał 9 darczyńców, którzy zakupili artykuły szkolne dla dzieci na łączną kwotę 4 900 zł. Artykuły posłużyły do przygotowania kompletnej wyprawki szkolnej (plecaki wraz z wyposażeniem) dla 23 dzieci, uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjów. Ponadto z artykułów zakupionych przez darczyńców przygotowano dodatkowo 7 wyprawek (wyposażono plecaki przekazane przez anonimowego darczyńcę).

Zainspirowani akcją pracownicy Orlen Oil przekazali 11 kompletnych wyprawek szkolnych (plecaki wraz z wyposażeniem) ufundowanych z własnych środków.

„Święta z Faktem”

Dzięki akcji gazety „Fakt” 60 rodzin objętych pomocą MOPS otrzymało paczki przygotowane przez: Krakowski Holding Komunalny, Krakowskie Wodociągi, Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, MPK.

2.18.4 Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej

W 2002 roku pomiędzy MOPS, a PKPS w Krakowie zostało zawarte porozumienie, w ramach którego udzielana jest pomoc materialna rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji. Pomoc dla klientów MOPS świadczona jest w szczególności w formie odzieży, jak również w postaci artykułów spożywczych i środków czystości, na podstawie pisemnych wniosków pracowników socjalnych. W 2009 roku z pomocy skorzystało 255 osoby.

2.18.5 Współpraca z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym

Dzięki współpracy z Radą Dzielnicy XVIII, Towarzystwem Solidarnej Pomocy im. K. Fugła oraz Parafią Kościoła Katolickiego na os. Szklane Domy – 51 dzieci z 35 rodzin objętych wsparciem MOPS wyjechało na dofinansowane kolonie i obozy m.in. do Bardo, Kołobrzegu, Krościenka, Sidziny.

Współpraca z Kościołem Zielonoświątkowym Zbór Kraków Nowa Huta zaowocowała zaproszeniem 75 dzieci z rodzin korzystających z pomocy MOPS na zabawę noworoczną w Nowohuckim Centrum Kultury. Dzieci uczestniczyły w spektaklu teatralnym, otrzymały upominki zawierające zabawki, odzież, przybory szkolne.

W odpowiedzi na propozycję Socjaldemokracji Polskiej Oddział w Krakowie objęcia bezpłatną nauką j. angielskiego dzieci z rodzin objętych pomocą MOPS 16 zainteresowanych dzieci miało możliwość uczestnictwa w zajęciach.

2.18.6 Uczestnictwo w realizacji zadań innych podmiotów w zakresie organizacji wycieczki letniego dla dzieci z rodzin najuboższych

W 2009 roku Kuratorium Oświaty sfinansowało wycieczkę letnią dla 49 dzieci z rodzin ubogich, korzystających z pomocy MOPS. Kolonie letnie odbyły się w Domu Wczasów Dziecięcych w Jodłówce Tucholskiej.

2.19 Kluby Integracji Społecznej, Centrum Integracji Społecznej

Chociaż w Krakowie stopa bezrobocia wynosi 4,2% na wysokim poziomie utrzymuje się liczba osób długotrwale pozostających bez pracy, na koniec 2009 roku stanowili oni około 27% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Osoby te mają małe szanse na znalezienie zatrudnienia – bezskuteczne poszukiwanie pracy budzi frustrację i zniechęcenie, a to z kolei rodzi zagrożenie wykluczeniem społecznym i marginalizacją.

Dostrzegając ten problem Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie prowadzi Klub Integracji Społecznej, zleca prowadzenie Klubu Integracji Społecznej i wspiera w realizacji zadanie dofinansowując Centrum Integracji Społecznej. Zadania realizowane w oparciu o ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (*zaznaczone na mapce str. 13*).

2.19.1 Klub Integracji Społecznej MOPS

W 2009 roku w różnych formach wsparcia organizowanego w KIS uczestniczyło 555 osób, kobiety stanowiły 54% uczestników, mężczyźni 46%. Około 50% uczestników była w wieku powyżej 50 lat, uczestnicy KIS w os. Słonecznym zamieszkiwali głównie dzielnicę

zwaną zwyczajowo „Nową Hutą” – 31% uczestników. Wśród barier utrudniającymi funkcjonowanie społeczne i zawodowe uczestników warto wymienić: niski poziom motywacji do aktywności, brak wykształcenia i kwalifikacji, lęk przed zmianą, zaawansowany wiek, niechęć do pracy legalnej u osób zobowiązanych do alimentacji. W wyniku działań podejmowanych w KIS m.in. pracą na otwartym rynku podjęło 73 uczestników KIS (14,2%). W 2009 roku zrealizowano następujące formy wsparcia:

1. Wsparcie indywidualne

- Realizacja kontraktów socjalnych: 205 uczestników KIS objęto kontraktem socjalnym, zrealizowano 166 kontraktów socjalnych. W sytuacjach wymagających szerszej konsultacji zwołano 10 zespołów interdyscyplinarnych, w ramach zespołu spotykali się uczestnik, pracownicy socjalni MOPS oraz specjaliści.
- Poradnictwo specjalistyczne: poradnictwo świadczyli psycholog, prawnik, doradca zawodowi i inni pracownicy KIS. Łącznie udzielono 1424 porad, z czego psycholog 489, prawnik 505, doradca zawodowy 410. Każdemu uczestnikowi proponowano minimum jedno spotkanie ze specjalistami na początku i pod koniec uczestnictwa. Jednocześnie możliwość korzystania ze wsparcia specjalistów nie była ograniczona limitami.

2. Wsparcie grupowe

Wsparcie grupowe było organizowane w KIS w różnych formach umożliwiających uczestnikowi dokonanie wyboru aktywności adekwatnej do jego ścieżki rozwoju określonej w kontrakcie socjalnym. W 2009 r. zrealizowano w KIS następujące formy wsparcia grupowego:

- Warsztaty edukacyjne – tematyka warsztatów koncentrowała się na dwóch obszarach: reintegracji społecznej – 32 warsztaty (radzenie sobie ze stresem, uzależnieniem, znajomość prawa, gospodarka finansami) i reintegracji zawodowej – 49 warsztatów (dokumenty aplikacyjne, poruszanie się po rynku pracy, rozmowy kwalifikacyjne, znajomość prawa pracy, nabywanie kwalifikacji zawodowych). Łącznie zrealizowano 96 warsztatów w których uczestniczyło 240 osób.
- Grupa edukacyjno wspierająca „GRUPA” – celem udziału w zajęciach było podniesienie przez uczestników kompetencji osobistych i społecznych. Zrealizowano 9 grup, w których uczestniczyły łącznie 122 osoby.
- Grupa Wsparcia Integracji Społecznej „GWIS” – uczestnictwo w służyło treningowi kompetencji osobistych i społecznych. Zealizowano 12 tematów (takie jak: mocne, słabe strony; pozytywne myślenie; wpływ na własne życie; umiejętność mówienia nie; tworzenie pozytywnych więzi itp.) W 2009 r. zrealizowano 7 edycji grupy, w których uczestniczyło łącznie 113 osób (72 osoby ukończyły uczestnictwo w 2009 roku).
- Grupa Wsparcia Integracji Zawodowe GWIZ. W tych formach grupowego wsparcia uczestniczyły osoby, które zdobywały kwalifikacje zawodowe w projektach MOP, Biuro, Warsztat lub realizowały roboty publiczne w Dziale Gospodarczym MOPS. Celem GWIZ-ów było nabycie wiedzy teoretycznej nt. zawodu, który uczestnik chce w przyszłości wykonywać. Na spotkaniach poruszano tematy dotyczące: BHP, organizacji stanowiska i czasu pracy, kwalifikacji niezbędnych do danego zawodu, przepisów prawa, poszukiwania pracy itp. W 2009 r. zrealizowano 5 edycji grup GWIZ, uczestniczyło w nich udział 63 uczestników (38 osób ukończyło udział w 2009 roku).
- Grupa Samopomocy oraz Rada Uczestników KIS – w 2009 roku zorganizowano 3 edycje grupy samopomocowej. W łącznie 86 spotkaniach grup uczestniczyło 80 osób. Inną formą aktywności samopomocowej była Rada Uczestników KIS – „RU”. Odbyło się 15 spotkań RU. Średnio w spotkaniu wzięło udział 6 uczestników.

3. Działania edukacyjno-integracyjne

Celem tych działań było nabycie przez uczestników określonych umiejętności przy wsparciu uzyskanym dzięki potencjałowi innych uczestników zajęć. W 2009 roku zorganizowano:

- Grupa Edukacyjna – Angielski. Zrealizowano 4 edycje 50 godzinnych grup o podstawowym i zaawansowanym stopniu znajomości języka. W zajęciach uczestniczyło 79 osób, z czego 54 osoby ukończyły zajęcia.
- Grupa Edukacyjna Komputer. Zrealizowano 4 edycje grupy obejmujące po 75 godzin zajęć. W zajęciach uczestniczyło 101 osób, z czego 72 ukończyło zajęcia.
- Warsztat Reintegracji Zawodowej i Społecznej – BIURO. Uczestnicy nabyli kwalifikacje niezbędne do wykonywania prac biurowych oraz konieczne do pełnienia ról społecznych i zawodowych w miejscu pracy. Zrealizowano 3 edycje grupy po 50 godzin zajęć. W zajęciach uczestniczyło 29 osób, z czego 17 zajęć.
- Reintegracja społeczna poprzez edukację kulturalną. Uczestnicy, zorganizowali 10 imprez kulturalnych (np. wędrowka szlakiem Starego Podgórza, Krakowskie Spotkanie Artystyczne Gaudium). Jednocześnie zorganizowano 50 warsztatów pn. „zajęcia ze sztuki”. W warsztatach uczestniczyło 246 osób.

4. Reintegracja Zawodowa, zatrudnienie wspierane

- Warsztat Reintegracji Zawodowej i Społecznej „MOP”. W ramach działania uczestnicy nabyli wiedzę i umiejętności niezbędne do samodzielnego świadczenia pracy w zawodzie osoba sprzątająca. Zorganizowana praca w formie prac społecznie użytecznych i robót publicznych polegała na sprzątnięciu lokali MOPS o łącznej powierzchni sprzątnięcia 1 506 m². Łącznie w 2009 r. w ramach MOP-u roboty publiczne wykonywało 21 osób, a prace społecznie użyteczne 18 osób.
- Warsztat Integracji Zawodowej i Społecznej „Warsztat”. Uczestnicy Warsztatu nabyli wiedzę i umiejętności w zakresie wykonywania prac ślusarskich, stolarskich i prostych usług. W zajęciach Warsztatu uczestniczyły 22 osoby. Cztery osoby zakończyły uczestnictwo podjęciem pracy na otwartym rynku.
- Prace społecznie użyteczne. Osoby bezrobotne, korzystające z pomocy MOPS wykonywały prace społecznie użyteczne w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. W 2009 roku w ramach prac społecznie użytecznych pracowało łącznie 359 osób w 40 podmiotach, w tym 18 instytucjach budżetowych (UMK, MOPS, DPS, szkołach, przedszkolach) 22 stowarzyszeniach i fundacjach (CARITAS, MISTiA, KTA, PKPS, Bank Żywności, Stowarzyszenie Ognisko, Stowarzyszenie „Gaudium et Spes”, Stowarzyszenie „U Siemachy”, Stowarzyszenie KLIKA, Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Psychiatrii, Stowarzyszenie Kobiet Romskich, Stowarzyszenie Pomocy Bezrobotnym, Stowarzyszenie „Przystanek Betlejem”, Fundacja im. Bł. Anieli Salawy, Fundacja dla DPS, Fundacja Sztuki Osób Niepełnosprawnych, Hospicjum, Dzieło Pomocy św. Ojca Pio, Towarzystwo Kultury Fizycznej, KS Wanda, KIS Leonardo). Łączna ilość przepracowanych godzin wyniosła 77 335. Po zakończeniu prac społecznie użytecznych, pracę na otwartym rynku podjęły 62 osoby.
- Roboty Publiczne. Ich celem było nabycie kwalifikacji zawodowych i przygotowanie uczestników do samodzielnego funkcjonowania na otwartym rynku pracy. Łącznie roboty publiczne wykonywało 25 osób. Prace polegały na sprzątnięciu lokali MOPS – 21 osób, remontach 6 osób i pracach biurowych – 1 osoba.

5. Udział KIS w realizacji projektu „Pora na aktywność”

W 2009 roku w KIS prowadzonym przez MOPS realizowano projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach projektu ze wsparcia skorzystały 153 osoby w formach opisanych powyżej. Łącznie klientom udzielono wsparcia w ilości 10 264 godzin (indywidualne - 2 238 godz, grupowe - 7 820,5 godz, doradcy zawodowego - 205,5 godz.), na kwotę 168 430,40 zł.

(szczegóły w rozdziale 1.4 Udział w projektach finansowanych przez Unię Europejską – Projekty systemowe Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013)

2.19.2 Zlecenie realizacji zadania, prowadzenie Klubu Integracji Społecznej

W 2009 roku MOPS zlecał Fundacji Wspierania Rozwoju Społecznego Leonardo prowadzenie Klubu Integracji Społecznej. W ramach realizacji zadania w 2009 roku w zajęciach KIS Leonardo uczestniczył 152 osób. Dzięki wsparciu uzyskanemu w KIS 26 osób znalazło pracę w czasie udziału w zajęciach lub po ukończeniu, w tym 22 osoby na otwartym rynku pracy. Ponadto 2 osoby rozpoczęły staż zawodowy z Grodzkiego Urzędu Pracy.

Uczestnicy KIS brali udział w zajęciach grupowych i indywidualnych. W ramach zajęć indywidualnych uczestnikom zapewniono stały dostęp do poradnictwa specjalistycznego psychologa, pracownika socjalnego oraz doradcy zawodowego. Specjaliści KIS (psycholog, doradca zawodowy i pracownik socjalny) objęli uczestników poradami indywidualnymi w liczbie 592,5 h

Zajęcia grupowe realizowano poprzez kursy edukacyjne oraz warsztaty. W ramach kursów edukacyjnych zorganizowano kurs podstaw obsługi komputera, kurs obsługi pakietu Office, kurs projektowania stron WWW, kurs podstaw fotografii z obróbką zdjęć, kurs obsługi biura i sekretariatu, kursy języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego, kurs języka migowego, kurs zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej, kurs kadry i płace, kurs stolarstwa i produkcji mebli, kurs rękodziela artystycznego. W ramach warsztatów zorganizowano warsztaty „grupa rozwojowa, „zarządzanie sobą”, „aktywne poszukiwanie pracy” oraz „rozmowy kwalifikacyjne. W 2009 r. jeden uczestnik średnio uczestniczył w 69 h zajęć grupowych. W 2009 r. z uczestnikami KIS podpisano 101 kontraktów socjalnych. Na działalność KIS Leonardo przekazano dotację w łącznej wysokości 408 510 zł

2.19.3 Wspieranie realizacji zadania, polegającego na dofinansowaniu prowadzenia Centrum Integracji Społecznej

Szczegóły w rozdziale 1.3 Nowe przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2009 roku.

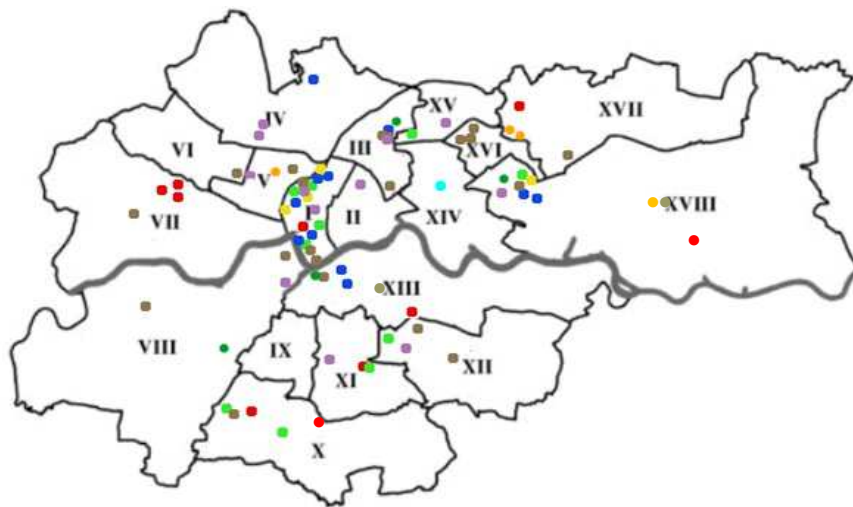

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2009**

**Rozdział:
Pomoc specjalistyczna**

3 Pomoc specjalistyczna

System specjalistycznego wsparcia dziecka i rodziny

- **Rodzinne Domy Dziecka: 11 placówek dla 82 dzieci, w tym 1 dom dla 6 dzieci uruchomiony w lipcu 2009 r. przy ul. Borkowskiej**
- **Grupy usamodzielniające: 13 grup dla 142 osób w tym 8 grup zewnętrznych i 5 grup funkcjonujących przy placówkach**
- **Całodobowe pozostałe (socjalizacyjne, interwencyjne, wielofunkcyjne): 11 placówek dla 416 dzieci**
- **Ośrodki Adopcyjno - Opiekuńcze: 4 placówki**
- **Placówki wsparcia dziennego opiekuńcze: 22 placówki dla 765 dzieci, w tym 1 placówka uruchomiona w październiku 2009 dla 30 dzieci przy ul. Kurczaba**
- **Placówki wsparcia dziennego specjalistyczne: 14 placówek dla 1 372 dzieci**
- **Ośrodki poradnictwa: 4 placówki, w tym 1 ośrodek uruchomiony w 2009 r. przy ul. Ptaszyckiego**
- **Mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków: 2 mieszkania dla 10 osób**

3.1 Działania o charakterze profilaktycznym – placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego

Podstawowym zadaniem placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego jest zapobieganie umieszczaniu dzieci w placówkach całodobowych. Zapewniając opiekę dziecku pozbawionemu częściowo opieki rodziców, zaspokajając jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne i religijne, proponując i ukazując właściwe postawy i wartości, których brakuje w rodzinie biologicznej dziecka, placówka zapobiega powielaniu negatywnych wzorców. Dzieci mają również w placówkach zapewniony posiłek dostosowany do pory dnia.

Wychowawcy placówek pracują nie tylko z dzieckiem ale również z rodzinami wychowanków, organizują m. in. spotkania oraz grupy wsparcia dla rodziców.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego dzielą się na: opiekuńcze funkcjonujące minimum 4 godziny dziennie i specjalistyczne, które funkcjonują od 5 do 7 godzin dziennie oraz prowadzą dodatkowo co najmniej jedną z następujących form pracy: zajęcia socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne. Placówki funkcjonują przez cały rok, we wszystkie dni robocze. Niektóre placówki prowadziły również zajęcia w soboty czy niedziele. Organizowały również wyjazdy sobotnio-niedzielne poza Kraków, jak również wyjazdy letnie lub zimowe skorzystało z nich 1 564 dzieci (w okresie wakacji 1023 dzieci, natomiast w okresie ferii 541 dzieci).

W 2009 roku zlecano 16 organizacjom pozarządowym prowadzenie 34 placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego zapewniających 2 097 miejsc. Ponadto

funkcjonowały 2 publiczne placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego dysponujące łącznie 40 miejscami.

Tabela: Charakterystyka placówek wsparcia dziennego

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających	Środki finansowe przeznaczone na realizację zadania
1	Niepubliczna opiekuńcza	20	725	1570	1 846 649,84 zł.
2	Niepubliczna specjalistyczna	14	1372	2472	5 604 200,00 zł.
3	Publiczna opiekuńcza	2	40 (w styczniu 50)	58	212 230,32 zł.
SUMA		36	2137	4098	7 663 080,16 zł.

W ramach prowadzonego nadzoru nad zleconymi zadaniami przeprowadzono 65 kontroli. Pracownicy MOPS brali udział w 29 Zespołach do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka, dokonujących oceny efektów podejmowanych działań.

W 2009 roku zorganizowano również dla dzieci korzystających z opieki w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego, konkurs plastyczny pt. „Kraków z lotu ptaka.” W konkursie wzięli udział wychowankowie 7 placówek.

3.2 Poradnictwo prawne, psychologiczne, rodzinne i terapia rodzin

W 2009 roku poradnictwem specjalistycznym objęto łącznie 8 706 osób. Poradnictwo specjalistyczne realizowane było przez pracowników MOPS oraz przez ośrodki poradnictwa i terapii.

1. Poradnictwo prawne i psychologiczne realizowane w 9 punktach konsultacyjnych zlokalizowanych na terenie Filii MOPS

Pracownicy MOPS, prawnicy i psychologowie udzielili 19 972 porady prawne oraz 4 813 porad psychologicznych. Poradnictwem objęli 6 228 osób.

Najwięcej porad prawnych udzielono z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego – 4 725, prawa lokalowego – 3 326, zabezpieczenia społecznego 1 887 oraz udzielając pomocy w sporządzeniu pism procesowych – 3 111.

Najwięcej porad psychologicznych udzielono z zakresu zdrowia psychicznego i zaburzeń psychicznych dorosłych – 1 609 porad oraz rozwiązywania problemów wychowawczych i rodzinnych – 1 614 porad. Ponadto udzielono 648 porad z zakresu funkcjonowania społecznego poza rodziną, 61 porady z zakresu zdrowia psychicznego i zaburzeń psychicznych dzieci, 303 porady z zakresu psychoedukacji. W kategorii diagnoza psychologiczna odnotowano 164 porady.

2. Poradnictwo psychologiczne i terapia realizowane przez ośrodki poradnictwa i terapii prowadzone przez organizacje pozarządowe na zlecenie MOPS

Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin prowadzone były w czterech ośrodkach (*zaznaczone na mapce str. 35*). Działania ośrodków obejmują rodziny i osoby zamieszkałe w Krakowie, adresowane są głównie do środowisk zagrożonych demoralizacją niewydolnych społecznie i wychowawczo. Zakres świadczonych usług obejmuje pisemną diagnozę rodziny lub osoby indywidualnej, świadczenie poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego) oraz terapii rodzinnej w formach indywidualnych i grupowych.

W 2009 roku łącznie przeprowadzono w ośrodkach 8 560 spotkań terapeutycznych i udzielono 1 174 porad specjalistycznych. Z pomocy ośrodków skorzystało 1 535 rodzin,

ogółem pomocą ośrodków objęto 2 478 osób. W 440 przypadkach terapia zakończyła się trwałą poprawą funkcjonowania rodziny.

Na realizację zadania w 2009 roku przekazano dotację w wysokości 1 226 256 zł.

Tabela: Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin

Nazwa Ośrodka	Liczba spotkań terapeutycznych	Liczba udzielonych porad specjalistycznych	Liczba rodzin objętych pomocą
Ośrodek Terapii i Poradnictwa, ul. Podbrzezie 6	2 444	226	412
Ośrodek Terapii i Poradnictwa, os. Krakowiaków 2	2 615	157	465
Ośrodek Terapii i Poradnictwa, ul. Ptaszyckiego 6	1 840	238	341
Ośrodek Poradnictwa i Terapii Rodzin, ul. Basztowa 3	1 661	553	317
Łącznie:	8 518	1 174	1 535

3.3 Poradnictwo psychologiczne i prawne realizowane w ramach programu „Praca ze sprawcą przemocy”

W 2009 roku kontynuowano realizację programu korekcyjno-edukacyjnego „Praca ze sprawcą przemocy”. Program ma na celu eliminowanie zachowań przemocowych u sprawców przemocy, zapewnienia bezpieczeństwa i opieki osobom żyjącym w rodzinach, w których występuje przemoc oraz zmniejszenia negatywnych następstw stosowania przemocy w rodzinie.

W 2009 roku w ramach programu uruchomiono grupę korekcyjno-edukacyjną dla sprawców przemocy. W programie uczestniczyło 35 sprawców przemocy w rodzinie. Pomocą w ramach programu objęto również 112 rodzin, w których występowała przemoc. W realizację programu bezpośrednio zaangażowanych było 16 pracowników socjalnych, 6 psychologów i 2 prawników.

Dla podniesienia kompetencji zawodowych w zakresie pracy ze sprawcami przemocy, pracownicy MOPS realizujący program uczestniczyli w 2 szkoleniach i 5 konsultacjach.

3.4 Poradnictwo telefoniczne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje pomoc telefoniczną prowadząc Krakowski Telefon Zaufania, który działa przez 7 dni w tygodniu, w godzinach 16:00 – 21:00. W Krakowskim Telefonie Zaufania w 2009 roku dyżury pełniło 25 osób, przeprowadzono 1 601 rozmów, głównie z zakresu: konfliktów małżeńskich i rodzinnych, problemów seksualnych, uzależnień, złego stanu zdrowia psychicznego i fizycznego. Osoby świadczące dyżury w Telefonie Zaufania objęte były superwizją.

3.5 Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie zleca prowadzenie Ośrodka dla Osób Dotkniętych Przemocą. Ośrodek prowadzony jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Od stycznia do sierpnia 2009 roku ośrodek zapewniał 60 miejsc, a od września 50 dla ofiar przemocy. Działalność Ośrodka obejmuje udzielenie poradnictwa specjalistycznego psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, rodzinnego, pracy socjalnej oraz całodobowe zapewnienie schronienia. W 2009 roku Ośrodek udzielił schronienia 103 osobom, 47 dorosłym i 56 dzieciom. MOPS wydał 84 decyzje administracyjne kierujące do Ośrodka. Na prowadzenie ośrodka w 2009 r. przekazano dotację w wysokości 397 100 zł.

3.6 Ośrodki adopcyjno- opiekuńcze

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie sprawował nadzór nad 1 publicznym ośrodkiem adopcyjno – opiekuńczym oraz zlecał zadania prowadzenia 3 niepublicznych ośrodków (*zaznaczone na mapce str. 35*), do zadań których należało między innymi:

- szkolenie i kwalifikowanie rodzin, które deklarują gotowość pełnienia funkcji zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej,, a także niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej oraz szkolenie i wydawanie opinii kandydatom do prowadzenia placówek rodzinnych,
- prowadzenie działalności propagującej rodzinne formy opieki zastępczej,
- wydawanie opinii dla kandydatów na rodziny zaprzyjaźnione,
- podejmowanie działań na rzecz zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego i przebywających w nich dzieciach,
- wspieranie rodzin zastępczych niezawodowych oraz rodzin biologicznych dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i przysposabiających w wykonywaniu przez nie funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- szkolenie i kwalifikowanie rodzi deklarujących gotowość do pełnego przysposobienia dzieci; organizowanie i prowadzenie grup wsparcia dla osób prowadzących placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego.

Z pomocy niepublicznych ośrodków adopcyjno-opiekuńczych w 2009 roku skorzystało: 222 rodziców biologicznych, 759 rodziców zastępczych oraz kandydatów na rodziców zastępczych, 290 rodziców adopcyjnych oraz kandydatów na rodziców adopcyjnych. Wydatki na realizację zadań przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze w 2009 roku wyniosły: 1 038 808,09 zł, z czego ośrodków niepublicznych – 541 800,00 zł oraz 524 008,09 zł, jednostki publicznej.

3.7 Rodziny zastępcze

W 2009 roku objęto pomocą 606 niezawodowych rodzin zastępczych (543 spokrewnione i 64 niespokrewnione), ustanowione dla 740 dzieci zamieszkujących na terenie Krakowa. Sąd Rodzinny w 2009 roku ustanowił 59 nowych rodzin zastępczych dla 79 dzieci, 54 rodziny zastępcze zakończyło funkcjonowanie, 22 dzieci powróciło do rodziców biologicznych, 44 wychowanków usamodzielniało się.

W ramach wsparcia dla rodzin zastępczych podejmowano następujące działania:

1. na wniosek Sądu Rodzinnego przygotowano 88 opinii o kandydatach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
2. przeprowadzono 700 wywiadów środowiskowych w celu rozeznania problemów opiekuńczo-wychowawczych służących „Ocenie sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej”,
3. zorganizowano grupę wsparcia, w zajęciach której w ciągu roku uczestniczyło 70 rodzin zastępczych,
4. przygotowano plan pomocy dla 54 rodzin zastępczych w oparciu o prace zespołów interdyscyplinarno-konsultacyjnych, w celu rozwiązania występujących w nich trudności opiekuńczo-wychowawczych,
5. we współpracy z ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym organizowano comiesięczne spotkania dla 70 rodzin, podczas których realizowano zajęcia „szkoły dla rodziców”. zapewniono wypoczynek wakacyjny dla 40 dzieci z rodzin zastępczych, dzieci te objęte były także pomocą w nauce realizowaną przez wolontariuszy,
6. zorganizowano szkolenia dla rodziców zastępczych, w których uczestniczyło 81 osób,

7. uzyskano w ramach konkursu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dofinansowania do realizacji 2 projektów dotyczących rodzicielstwa zastępczego:
  - projekt pn. „WIEM. Wypoczynek-Inspiracja-Edukacja-Miłość”,
  - projekt pn. „Kocham. Wychowuję. Pracuję. Jestem rodzicem zastępczym”.*Szczegóły w rozdziale 1.3 Nowe przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2009 roku.*
8. udzielano rodzinom zastępczym pomocy pieniężnej, w tym:
  - na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w łącznej wysokości 5 132 325,67 zł,
  - na częściowe pokrycie wydatków związanych z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny zastępczej w łącznej wysokości 39 375,30 zł,
  - z tytułu zdarzenia losowego w wysokości 2 147 zł,
  - przeprowadzono 1417 wywiadów środowiskowych stanowiących podstawę przyznania świadczeń.

Praca prowadzona z rodzinami zastępczymi i biologicznymi doprowadziła do powrotu 22 dzieci pod opiekę rodziców biologicznych.

3.8 Zapewnienie opieki całodobowej dzieciom jej pozbawionym

3.8.1 Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze

W 2009 roku w Krakowie funkcjonowało 28 całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych zapewniających 576 miejsc. Wśród nich 20 to placówki niepubliczne (zapewniają 330 miejsc), których prowadzenie zlecono 11 organizacjom pozarządowym i 8 to placówki publiczne (zapewniają 246 miejsc). Jednocześnie w Krakowie funkcjonują 2 mieszkania chronione zapewniające łącznie 10 miejsc, 6 miejsc dla mężczyzn oraz 4 dla kobiet.

W 2009 roku MOPS wydał 376 skierowań do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych dla 319 dzieci. Spośród 319 dzieci skierowanych do placówek ok. 93 % pochodzi z Krakowa. Wśród całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonowały:

- a. 2 placówki typu interwencyjnego, zapewniające łącznie 44 miejsca dzieciom do chwili wydania przez sąd postanowienia o umieszczeniu ich w placówce, rodzinie zastępczej, adopcyjnej lub powrocie do rodziny biologicznej.
- b. 14 placówek typu socjalizacyjnego (w tym 11 autonomicznych grup usamodzielnienia) zapewniających łącznie 395 miejsc.
- c. 1 placówka typu wielofunkcyjnego dla 55 dzieci. Placówka posiada 25 miejsc w ramach opieki interwencyjnej oraz 30 miejsc w ramach opieki socjalizacyjnej.
- d. 11 placówek typu rodzinnego, zapewniających 82 miejsca.

Wydatki na utrzymanie całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2009 roku wyniosły łącznie 24 601 402 zł, w tym 9 807 655,93 zł to wydatki placówek niepublicznych.

W 2009 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego odbyło się 308 posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, z udziałem pracowników MOPS.

Za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej rodzice dziecka, a także opiekunowie prawni, zobowiązani są ponosić opłatę. W 2009 roku wydano 406 decyzji

administracyjnych w sprawie ustalenia wysokości opłat rodziców za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W roku 2009 funkcjonowały 2 mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych. Ze świadczenia w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym w roku 2009 skorzystało 15 wychowanków placówek. Koszt funkcjonowania mieszkań wyniósł 69 998 zł.

W 2009 roku kontynuowano również działania polegające na przystosowaniu placówek do standardów opieki i wychowania przewidzianych przepisami prawa. Zmniejszono liczbę miejsc w placówkach: Specjalistyczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Dom Dziecka im. Brzechwy – do 42, ZPOW Nr 1 – do 50, Dom Dziecka Nr 7 – do 30.

W ramach funkcjonowania Domu Dziecka im. Św. Ludwika przy ul. Piekarskiej utworzono grupę usamodzielniającą dla 14 wychowanków.

3.8.2 Pogotowia rodzinne

Szczególnym typem rodzin zastępczych są rodziny realizujące zadania pogotowia rodzinnego. Jest to interwencyjna, krótkoterminowa maksymalnie do 15 miesięcy forma opieki nad dzieckiem, sprawowana przez odpowiednio przeszkolone zawodowe rodziny zastępcze.

W roku 2009 funkcjonowało 23 pogotowia rodzinne dysponujące 56 miejscami. W ciągu roku przebywało w nich 111 dzieci. Umieszczenie dziecka w rodzinach spowodowane było głównie: pozostawianiem przez matkę noworodka w szpitalu (35 dzieci), zaistnieniem sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu dziecka wymagających natychmiastowej interwencji (32 dzieci).

Wysokość środków wydatkowanych w 2009 roku na pomoc dzieciom umieszczonym w niespokrewnionych z dzieckiem rodzinach zastępczych pogotowia, zamknęła się w kwocie 600 258,34 zł.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, w odniesieniu do pogotowia rodzinnych, obejmowały w szczególności:

- przeprowadzanie 137 wywiadów środowiskowych w zawodowych rodzinach zastępczych i wśród rodziców biologicznych, w celu przyznania pomocy, oceny sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka, ustalenia opłaty oraz rozeznania sytuacji materialnej i rodzinnej rodziców biologicznych na potrzeby sądu rodzinnego,
- wydanie 120 decyzji dotyczących: pomocy pieniężnej z tytułu częściowego pokrycia kosztów utrzymania dzieci przebywających w pogotowiach rodzinnych (76 decyzji) i wydanie decyzji o wysokości opłaty rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pogotowiu rodzinnym (44 decyzji),
- kontakty z instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem spraw dzieci i przygotowywanie dokumentacji obrazującej sytuację dziecka, głównie na potrzeby sądu, współpracę z ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi obejmującą: sprawy związane z pogotowiami rodzinnymi, dziećmi umieszczonymi w pogotowiach rodzinnych i ich rodzicami biologicznymi,
- spotkania zespołów konsultacyjnych złożonych z pracowników MOPS oraz innych instytucji zaangażowanych w proces pomocy dzieciom przebywającym w pogotowiach rodzinnych – 143 spotkania,

- prowadzenie grupy wsparcia – spotkania mające na celu wsparcie pracy pogotowi rodzinnych – w 2009 roku odbyło się 18 takich spotkań,
- ocenę pracy i kompetencji pogotowi rodzinnych wraz z ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi w celu indywidualnego wsparcia pogotowi rodzinnych i podniesienia ich kompetencji.

3.8.3 Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem specjalistyczne rodziny zastępcze

W 2009 roku w Krakowie funkcjonowało 7 zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem specjalistycznych rodzin zastępczych. Rodziny te zapewniały opiekę 7 dzieciom z problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji. Pracownicy socjalni MOPS utrzymywali bieżący kontakt z rodzinami poprzez wizyty w miejscu zamieszkania, udzielali im wsparcia w realizacji zadań opiekunów zastępczych w formie pracy socjalnej. Wysokość środków wydatkowanych w 2009 roku na pomoc dzieciom umieszczonym w rodzinach specjalistycznych, wyniosła 47 275,41 zł.

3.9 Usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki

Zadania w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną obejmują m.in. przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i na kontynuowanie nauki oraz pomoc w integracji ze środowiskiem osobom opuszczającym rodziny zastępcze, niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych i domów pomocy społecznej, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze.

W 2009 roku udzielono pomocy związanej z usamodzielnieniem 446 wychowankom rodzin zastępczych i placówek.

Tabela: Usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i placówek

Lp.	Miejsce pobytu wychowanka przed usamodzielnieniem	Liczba wychowanków objętych pomocą na usamodzielnienie w 2009 roku
1.	Rodziny zastępcze	257
2.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	137
3.	Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	44
4.	Zakłady poprawcze	8

Wychowankowie zostali objęci pomocą mającą na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez następujące działania:

- uczestnictwo pracowników socjalnych w przygotowaniu 101 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia,
- pełnienie przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej 35 funkcji opiekuna usamodzielnienia,
- wsparcie w staraniach o uzyskanie lokalu mieszkalnego, w wyborze szkoły, kursów, aktywizacja zawodowa,
- podjęcie współpracy z 27 placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, z 12 młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi oraz 8 zakładami poprawczymi w zakresie przygotowania procesu usamodzielnienia wychowanków tych placówek ,
- objęcie 47 usamodzielniających się wychowanków projektem pn. „Pora na aktywność”, współfinansowanym przez Unię Europejską (*szczegóły w rozdziale 1.4 Udział*

w projektach finansowanych przez Unię Europejską – Projekty systemowe Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013),

- udzielanie pomocy pieniężnej, w tym:
  - a. na kontynuowanie nauki w łącznej wysokości: 1 548 515,90 zł,
  - b. na usamodzielnienie w łącznej wysokości: 227 483,00 zł,
  - c. na zagospodarowanie w formie rzeczowej w łącznej wysokości: 414 890,00 zł.

Całkowity koszt pomocy na rzecz usamodzielniających się wychowanków wyniósł 2 047 549,90 zł.

3.10 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów

W związku z art. 86 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej powiaty mają obowiązek ponoszenia wydatków z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. W 2009 roku realizowano w tym zakresie 131 porozumień i umów, z tego 52 zawarte w roku 2009.

Na podstawie porozumień oraz umów zawartych w latach 2004-2009 powiaty w roku 2009 wpłaciły na konto MOPS środki finansowe w wysokości 3 109 501,50 zł.

Wydano 263 noty księgowe obciążające powiaty kosztami za pobyt dzieci w formach opieki zastępczej, z czego 65 to noty obciążające powiaty kosztami za krótkotrwały pobyt dzieci w interwencyjnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

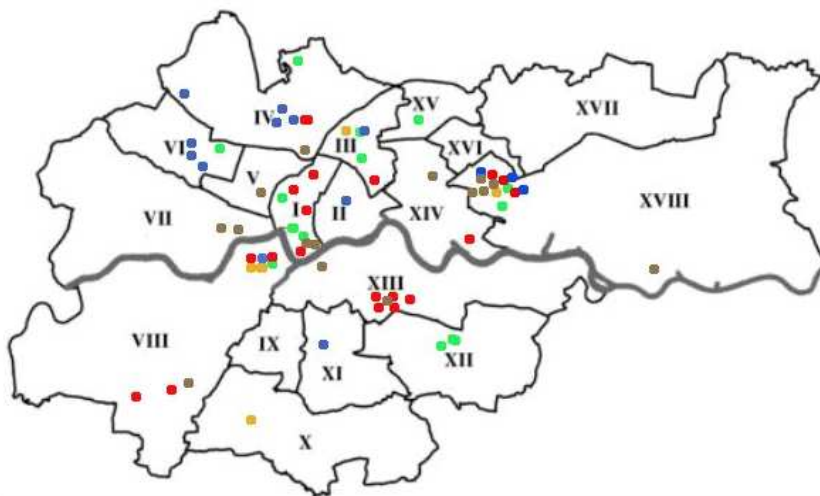
Ponadto Gmina Miejska Kraków poniosła opłaty za pobyt dzieci z Gminy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinach zastępczych na terenach innych powiatów na podstawie zawartych porozumień, w wysokości 936 939,64 zł.

3.11 Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej

Podstawowym założeniem jest umożliwienie jak najpełniejszego i najdłuższego funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku rodzinnym, sąsiedzkim, w miejscu zamieszkania. W takim ujęciu instytucjonalne, szczególnie całodobowe formy opieki są ostatnią formą pomocy, która powinna być stosowana tylko w przypadku niemożności rozwiązywania problemów innymi sposobami.

System wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych

- **Domy Pomocy Społecznej: 17 placówek dla 2 046 osób**
- **Rodzinne Domy Pomocy: 2 placówki dla 12 osób, w tym 1 rodzinny dom dla 8 osób uruchomiony w marcu 2009 r.**
- **Mieszkania chronione: 5 mieszkań dla 23 osób**
- **Środowiskowe Domy Samopomocy: 16 placówek (13 domów i 3 filie) dla 396 osób, w tym 1 SDS z chorobą Alzheimera dla 22 osób uruchomiony w 2009 r.**
- **Ośrodki Wsparcia Dla Osób Starszych: 14 placówek dla 670 osób**
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej: 15 placówek dla 507 osób**

3.12 Dzielne Ośrodki Wsparcia

Dzięki tej formie pomocy osoby starsze, niepełnosprawne i osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą zaspokoić potrzebę kontaktu i integracji społecznej, bez ostatecznego zerwania więzi z rodziną i środowiskiem, w którym żyją. Otrzymują jednocześnie wsparcie specjalistów, przede wszystkim rehabilitację społeczną i usprawniającą, zajęcia kulturalno – oświatowe, psychoterapię oraz posiłki.

3.12.1 Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2009 roku sprawował nadzór nad jednym ośrodkiem wsparcia dla osób starszych, będącym miejską jednostką organizacyjną oraz udzielając dotacji zlecał organizacjom pozarządowym prowadzenie 3 niepublicznych ośrodków wsparcia dla osób starszych.

W 2009 roku Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej, będący jednostką budżetową, dysponował siecią placówek wykazanych w tabeli poniżej.

Tabela: Placówki wchodzące w skład Miejskiego Dziennego Domu Pomocy Społecznej

Adres placówki	Dzielnice Krakowa
Dom Nr 1 - ul. Sas-Zubrzyckiego 10	Dzielnica XI
Klub Seniora – ul. Facimiech 16	Dzielnica XII
Dom Nr 2 - ul. Gurgacza 5	Dzielnica II
Klub Seniora - ul. Krowoderskich Zuchów 6	Dzielnica IV
Klub Seniora - ul. Balicka 289	Dzielnica IV
Dom Nr 3 - ul. Korczaka 4	Dzielnica IV
Klub Seniora- ul. G. Zapolskiej 15	Dzielnica VI
Dom Nr 4 - ul. Sudolska 7	Dzielnica III
Klub Seniora - ul. Bandtkiego 19	Dzielnica VI
Dom Nr 5 - ul. Nad Sudołem 32	Dzielnica IV

Klub Seniora ul. Focha 39	Dzielnica VII
Dom Nr 6 – Centrum Kultury i Rekreacji Seniorów, os. Szkolne 20	Dzielnica XVIII

System uzupełniały 3 ośrodki wsparcia prowadzone przez organizacje pozarządowe: Ośrodek Wsparcia dla Osób Starszych na os. Górali 23-24 przeznaczony dla 70 osób, prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Socjalnej „Gaudium et Spes”; Ośrodek Wsparcia dla Osób Starszych przy ul. Komandosów 18 dla 30 osób, którego organizację zlecono Caritas Archidiecezji Krakowskiej oraz Ośrodek Wsparcia dla Osób Starszych przy Pl. Gen. W. Sikorskiego 14/2 dla 30 osób prowadzony przez Zgromadzenie Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego.

Ze świadczeń ośrodków wsparcia dla osób starszych w roku 2009 średnio miesięcznie korzystało ponad 1170 osób. W roku 2009 przeprowadzono 4 kontrole w nadzorowanych dziennych ośrodkach wsparcia. Wydatki na bieżącą działalność dziennych ośrodków wsparcia w roku 2009 wyniosły 5 191 247,57 zł, w tym 4 700 761,57 zł to wydatki Miejskiego Dziennego Domu Pomocy Społecznej, 490 487 to wydatki ośrodków niepublicznych.

3.12.2 Środowiskowe domy samopomocy

W 2009 roku w Krakowie funkcjonowało 13 środowiskowych domów samopomocy (*zaznaczone na mapce str. 43*), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie sprawował nadzór nad 1 środowiskowym domem samopomocy będącym miejską jednostką organizacyjną zapewniającym 57 miejsc oraz nad 12 środowiskowymi domami samopomocy z 3 filiami dysponującymi łącznie 339 miejscami, których prowadzenie zlecono organizacjom pozarządowym. Wśród środowiskowych domów samopomocy, 3 dysponują miejscami dla 109 osób chorujących psychicznie, a 10 dysponuje miejscami dla 287 osób z innymi rodzajami zaburzeń psychicznych.

W 2009 roku do środowiskowych domów samopomocy skierowano na podstawie decyzji administracyjnych 474 osoby. Na działalność placówek wydatkowano 3 979 060,63 zł, w tym 547 840,63 zł to wydatki jednostki publicznej, zaś 3 431 220 zł to wydatki jednostek niepublicznych. Przeprowadzono łącznie 25 kontroli w placówkach.

3.13 Punkt obsługi osób niesłyszących

W 2009 roku kontynuowano działalność punktu obsługi osób niesłyszących. Jego siedziba mieści się na terenie Filii nr 1 MOPS przy ul. Rzeźniczej 2. Podstawowym celem działalności punktu jest likwidacja barier w komunikowaniu się, kompleksowa i fachowa obsługa osób głuchych i niedosłyszących oraz współpraca z Polskim Związkiem Głuchych. Pracownik socjalny posiadający umiejętność porozumiewania się w języku migowym w 2009 roku przeprowadził 25 wejść w środowisko osób z uszkodzonym słuchem, kompletował dokumenty niezbędne do udzielenia pomocy finansowej, stale objęte było pomocą 7 rodzin. W 2009 roku punkt udzielił łącznie 115 porad osobom niesłyszącym.

3.14 Mieszkania chronione

Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi (*zaznaczone na mapce str. 43*) zapewniają bezpieczne, całodobowe zakwaterowanie, a udzielane wsparcie w wykonywaniu codziennych obowiązków połączone z treningiem umiejętności społecznych służy częściowemu lub całkowitemu usamodzielnieniu się osobom w nich przebywających. Mieszkania chronione są uzupełnieniem form wsparcia skierowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi, zapobiegają także utrwalaniu zależności podopiecznych od instytucji

pomocowych. W 2009 r. funkcjonowało 5 mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi z 23 miejscami. Z tej formy pomocy skorzystały 42 osoby. Koszt realizacji zadania w 2009 roku wyniósł 152 500 zł.

W II półroczu 2009 r. został wyremontowany i zmodernizowany nowy lokal z zasobów Gminy przeznaczony na uruchomienie kolejnego mieszkania chronionego.

3.15 Domy Pomocy Społecznej

Osoby wymagające całodobowej opieki, kiedy nie ma możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę, kierowane są do domów pomocy społecznej. Placówki świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające, edukacyjne, na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności. Forma i zakres pomocy wynika z indywidualnych potrzeb mieszkańców z uwzględnieniem świadczeń z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.

W roku 2009 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie sprawował nadzór nad 13 domami pomocy społecznej funkcjonującymi jako miejskie jednostki organizacyjne oraz udzielając zlecał organizacjom pozarządowym prowadzenie 4 domów pomocy społecznej. W roku 2009 z pomocy w formie umieszczenia w domu pomocy społecznej skorzystało łącznie 2272 osób.

Tabela: Domy pomocy społecznej wg typów funkcjonujące w 2009 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków

Typ placówki	rok 2009 (stan na 31 grudnia)			
	Liczba miejsc w DPS – miejskich jednostkach organizacyjnych		Liczba miejsc w DPS – prowadzonych przez organizacje pozarządowe	
Dla osób w podeszłym wieku	2	166	1	67
Dla osób przewlekle somatycznie chorych	5	796	2	95
Dla osób przewlekle psychicznie chorych	3	595	-	-
Dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	2	128	-	-
Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	-	-	1	20
Dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	169	-	-
Ogółem:	13	1854	4	182

W 2009 r. do MOPS wpłynęło 595 wniosków osób starających się o umieszczenie w domu pomocy społecznej. Łącznie wydano 2621 decyzji i postanowień w sprawach klientów. W roku 2009 przeprowadzono w placówkach 9 kontroli ogólnych, 1 wizytację

Zawarto 100 umów i aneksów do umów z osobami zobowiązanymi do ponoszenia opłaty za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej, z których łączne wpływy za rok 2009 wyniosły 584 621,30 zł.

Wydatki na bieżącą działalność domów pomocy społecznej w roku 2009 wyniosły 76 811 731 zł, w tym 71 829 713,00 zł to wydatki miejskich jednostek organizacyjnych, zaś 4 982 018 wydatki jednostek niepublicznych. W ramach dostosowania jednostek do przewidzianych przepisami standardów usług, uzyskano kolejne 3 zezwolenia na prowadzenie domów pomocy społecznej.

3.16 Rodzinne domy pomocy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zleca prowadzenie 2 rodzinnych domów pomocy zapewniających 12 miejsc. Z całodobowych usług opiekuńczych w rodzinnych domach pomocy w roku 2009 roku skorzystało 15 osób. W ramach nadzoru, w placówkach w roku

2009 przeprowadzono 5 kontroli. Na prowadzenie rodzinnych domów pomocy przeznaczono w roku 2009 w sumie 300 760 zł.

3.17 Pomoc na rzecz osób bezdomnych

3.17.1 Zapewnienie schronienia

Realizacja zadania odbywa się poprzez zlecenie podmiotom niepublicznym prowadzenie 3 placówek czasowego zakwaterowania dla osób bezdomnych i mieszkań chronionych dla bezdomnych mężczyzn. W ramach tych form pomocy schronienia udzielono w 2009 roku 713 osobom.

1. Schronisko i Przytulisko dla Bezdomnych Kobiet w Krakowie przy ul. Sołtysowskiej 13c

Schronisko jest prowadzone przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej, zapewnia całodobowe schronienie dla kobiet bezdomnych i kobiet z dziećmi powyżej 7 roku życia, czasowo pozbawionych miejsca zamieszkania przebywających na terenie Krakowa i posiadających obecne lub ostatnie zameldowanie na pobyt stały w Krakowie.

Schronisko zapewnia wsparcie psychologiczne, prawne, pedagogiczne oraz pomoc pracownika socjalnego i pielęgniarki, praca koncentruje się na usamodzielnianiu mieszkanek. W 2009 roku zorganizowano dla mieszkanek placówki projekty pn: „Skuteczne poruszenie się po rynku pracy”, „Grupa Samopomocy” dla kobiet z problemem uzależnienia od alkoholu. Dla dzieci mieszkanek zorganizowano projekty pn: „Drogowskaz”, „Poczytaj mi mamusiu”, „Przygoda z książką”.

Placówka zapewnia 53 miejsca noclegowe. W 2009 roku w placówce przebywało 91 kobiet i 26 dzieci. Zorganizowano również 6 miejsc interwencyjnych dla osób trafiających do placówki na jedną noc. Usamodzieliło się 16 kobiet wraz z 13 dziećmi.

2. Dom Matki i Dziecka w Krakowie przy ul. Żywieckiej 16 w Krakowie

Dom prowadzony jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Placówka realizuje pomoc w formie całodobowego schronienia i zapewnienia wsparcia dla matek z dziećmi do lat 7 oraz kobiet w ciąży. Placówka oferuje wsparcie psychologiczne, prawne, pedagogiczne oraz pomoc pracownika socjalnego i pielęgniarki. Pomoc skierowana jest zarówno do kobiet bezdomnych jak i posiadających stałe miejsce pobytu, lecz nie mogących przebywać tam z różnych przyczyn losowych.

Głównym celem działań jest motywowanie mieszkanek do uregulowania swojej sytuacji prawnej, poszukiwania pracy i mieszkania. Dużą uwagę poświęca się kształtowaniu właściwych postaw i pozytywnych relacji matek z dziećmi. W 2009 roku prowadzono zajęcia z zakresu prowadzenia gospodarstwa domowego, mieszkanki samodzielnie przygotowywały posiłki, planowały i zbierały środki finansowe na zakup potrzebnych artykułów, wspólnie ustalały jadłospis. Wszystkie mieszkanki wraz z dziećmi w ramach projektu korzystały z gorącego posiłku. Realizowano też projekt socjalny pn. „Grupa Wsparcia” mający na celu poprawę relacji między mieszkankami.

Placówka zapewnia miejsca dla 45 matek z dziećmi, w roku 2009 zapewniono schronienie 43 matkom i 68 dzieciom. Usamodzieliło się 12 kobiet wraz z 23 dziećmi podnajmując lokal mieszkalny lub powracając do środowiska rodzinnego.

3. Noclegownia i Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie przy ul. Makuszyńskiego 19a

Noclegownia od stycznia do czerwca 2009 roku prowadzona była przez MOPS, a od lipca do grudnia w wyniku przeprowadzonego konkursu ofert wyłoniono podmiot do prowadzenia placówki, Polski Komitet Pomocy Społecznej. Placówka zapewnia 138 miejsc noclegowych i 62 miejsca w schronisku, mężczyznom pozbawionym schronienia na terenie Krakowa. Placówka oferuje pomoc psychologiczną, prawną i pomoc w formie pracy socjalnej. W roku 2009 z pomocy w formie czasowego schronienia w Miejskiej Noclegowni skorzystało 500 osób. Usamodzieliło się 11 osób.

4. Mieszkania Chronione dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie przy ul. Rostworowskiego i w os. Zielonym

Mieszkania Chronione prowadzone są przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej, przeznaczone są dla 11 bezdomnych mężczyzn posiadających ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały na terenie Krakowa. Adresatami tej formy wsparcia są osoby bezdomne, posiadające stałe źródło dochodu, mające możliwość usamodzielnienia się np. dążące do uzyskania samodzielnego mieszkania, podejmujące aktywne działania w kierunku wyjścia z bezdomności i uzależnień. Celem funkcjonowania mieszkań chronionych jest pomoc w wykształceniu umiejętności samodzielnego życia, w integracji ze społecznością lokalną. W 2009 roku z miejsc w mieszkaniach chronionych skorzystało łącznie 14 bezdomnych mężczyzn.

3.17.2 Świadczenia materialne na rzecz bezdomnych

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, w celu rozeznania sytuacji osobistej i bytowej bezdomnych klientów przeprowadzili 3 032 wywiady środowiskowe. Wydano 7 728 decyzji administracyjnych. Świadczeniami finansowymi objęto łącznie 1 052 osoby bezdomne w 895 gospodarstwach domowych, zaś pracą socjalną 1 180 gospodarstw domowych prowadzonych przez osoby bezdomne.

Bezdomni korzystają z różnego typu pomocy materialnej i usługowej, analogicznie do pozostałych mieszkańcom Krakowa. Podobnie jak w przypadku pozostałych klientów, w 2009 roku głównym instrumentem wsparcia osób bezdomnych był, z uwagi na skalę jego realizacji, program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (szczegóły w rozdziale program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”).

W ramach programu pomoc otrzymały 881 osoby bezdomne, na łączną kwotę 486 688,01 zł, średnia wartość pomocy na osobę (rocznie) wyniosła 552,43 zł, średnio miesięcznie pomocą objęto 369 osób.

Jednocześnie w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób bezdomnych starających się o udzielenie pomocy społecznej w 2009 roku MOPS realizował również poniższe świadczenia, głównie w ramach zadań własnych gminy:

- zasiłki okresowe (w części obowiązkowej dotowane z budżetu państwa i w części dodatkowej finansowane przez gminę) dla 490
- gospodarstw domowych na łączną kwotę 406 906,95 zł, średnia wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 838,98 zł rocznie, średnio miesięcznie pomocą objęto 212 gospodarstw domowych,
- zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup odzieży, dla 199 osób, na łączną kwotę 22 405 zł, średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 112,59 zł rocznie,

- zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup węgla, dla 45 osób, na łączną kwotę 15 785 zł, średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 350,78 zł rocznie,
- zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup leków, dla 161 osób, na łączną kwotę 19 761,24 zł, średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 122,74 zł rocznie, średnio miesięcznie pomocą objęto 24 osoby,
- zasiłki stałe dla 255 osób, na łączną kwotę 950 889,71 zł, średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 3 728,98 zł rocznie, średnio miesięcznie pomocą objęto 177 osób,
- składki na ubezpieczenia zdrowotne dla 255 osób, na łączną kwotę 85 299,48 zł, średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 334,51 zł rocznie, średnio miesięcznie pomocą objęto 160 osób.

3.17.3 Wsparcie bezdomnych w ramach pracy socjalnej metodą „Streetwork”

W 2009 roku osoby bezdomne objęto również pracą socjalną realizowaną metodą „Streetwork”. Streetworkerzy podjęli indywidualną pracę socjalną z 295 osobami bezdomnymi przebywającymi w przestrzeni publicznej. Ponadto w ramach pracy socjalnej „na ulicy” przeprowadzono 232 dyżury, w trakcie których przeprowadzono 1 244 rozmów z osobami bezdomnymi. Zlokalizowano 137 miejsc pobytu osób bezdomnych. Poza tym przeprowadzono 435 konsultacji w punkcie konsultacyjnym dla 224 osób, podjęto 67 interwencji oraz 50 towarzyszeń dla 43 osób bezdomnych m.in. podczas kontaktów z Urzędem Miasta Krakowa, Komisariatami Policji, przychodniami zdrowia, szpitalami. Z uwagi na problem uzależnienia od alkoholu spotykany wśród osób bezdomnych w siedzibie „streetworkerów” dyżury pełnili specjaliści z Poradni Alko-Med.

3.17.4 Akcja „Pomoc Osobom Żebrzącym”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie we współpracy ze Strażą Miejską kontynuował w 2009 roku projekt pn. „Pomoc Osobom Żebrzącym”. Podjęte działania miały na celu ograniczenie problemu żebractwa na terenie Krakowa. W ramach projektu zorganizowano 33 wyjścia, nawiązano 67 kontakty z osobami żebrzącymi. Napotkane osoby były informowane o możliwościach uzyskania pomocy społecznej, rozdawano ulotki informacyjne o formach pomocy realizowanych przez MOPS oraz organizacje pozarządowe.

3.17.5 Interwencje w miejscach pobytu osób bezdomnych w okresie zimowym – „Akcja Zima”

Projekt socjalny „Akcja Zima 2009” realizowany był od stycznia do marca oraz od listopada do grudnia, przy współpracy ze Strażą Miejską, Policją i Strażą Ochrony Kolei. Celem projektu było ograniczenie sytuacji ryzykownych związanych z nadmiernego wychłodzenia organizmu osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych na terenie Krakowa. W ramach projektu podejmowane były interwencje w środowisku osób bezdomnych w godzinach nocnych w asyście funkcjonariuszy, bezdomnym przekazywano informacje na temat możliwości skorzystania z pomocy. Uaktualniono także mapę miejsc pobytu osób bezdomnych na terenie Krakowa. W sytuacjach niecierpiących zwłoki bezdomnych przewożono do placówek noclegowych. W 2009 roku zorganizowano: 29 wejść w środowisko osób bezdomnych, nawiązano 261 kontaktów w 88 miejscach na terenie całego Krakowa.

3.17.6 Akcja „Bezpieczne Ciepło”

Projekt socjalny „Bezpieczne Ciepło” realizowany był przy współpracy ze Strażą Miejską oraz Strażą Pożarną w okresie od stycznia do marca oraz w grudniu 2009 roku. Celem projektu było ograniczenie sytuacji niebezpiecznych, z udziałem bezdomnych związanych z nieostrożną w obsłudze urządzeń grzewczych i przechowywaniem opału. W trakcie wizytowania miejsc pobytu bezdomnych (altanki, pustostany itp.) informowano napotkane osoby o zasadach bezpieczeństwa przeciw pożarowego oraz wytypowano miejsca pobytu osób bezdomnych wymagających monitorowania sytuacji. W 2009 roku zorganizowano: 4 wejścia w środowisko osób bezdomnych, nawiązano 17 kontaktów w 22 miejscach na terenie całego Krakowa oraz skontrolowano 14 urządzeń grzewcze.

3.17.7 Grupowe formy wsparcia osób bezdomnych

W ramach grupowych form wsparcia osób bezdomnych pracownicy socjalni MOPS prowadzili „Grupę Wsparcia” oraz uczestniczyli w prowadzeniu „Grupy Wsparcia dla Osób Wychodzących z Bezdomności”.

„Grupa Wsparcia” skierowana była głównie do osób bezdomnych, bezrobotnych, które chcą zmienić swoją sytuację życiową, ale brak im wystarczającej wiary w możliwości zmiany. W projekcie „Grupa Wsparcia” realizowanym od czerwca do grudnia wzięło udział 9 osób. Projekt realizowany był w formie spotkań grupowych, raz w tygodniu w Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19.

W roku 2009 funkcjonowały dwie grupy GWAB, które prowadzone są przez pracownika socjalnego MOPS i brata Albertyna. Spotkania odbywają się dwa razy w tygodniu w pomieszczeniu Przytuliska dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie przy ul. Kościuszki 23. Grupa jest wsparciem dla osób szukających rozwiązań swoich konkretnych problemów życiowych związanych z bezdomnością. Program grupy realizowany jest w taki aby jego elementy wykorzystywać w realizacji indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. W 2009 roku w dwóch grupach łącznie uczestniczyły 64 osoby, z tego 10 osób podjęło pracę zarobkową, 5 osób usamodzielniało się poprzez wynajem pokoju, 3 osoby zamieszkały w mieszkaniach chronionych.

3.17.8 Organizacja wieczerzy wigilijnej dla osób bezdomnych

MOPS kolejny rok był współorganizatorem wieczerzy wigilijnej dla bezdomnych w krągankach Bazyliki Ojców Franciszkanów. W wieczerzy wigilijnej uczestniczyło 800 osób bezdomnych i samotnych, dla których przygotowano posiłek i paczki żywnościowe. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie dofinansował realizację zadania kwotą 20 000 zł.

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2009**

**Rozdział:
Rehabilitacja zawodowa i społeczna
osób niepełnosprawnych**

4 Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Zadania realizowane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.). Na realizację zadań Zarząd Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazał kwotę 15 855 606 zł, z czego na zadania realizowane przez MOPS przeznaczono 15 276 606 zł.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej, realizowane są przez Grodzki Urząd Pracy, przeznaczono na nie kwotę 579 000 zł.

4.1 Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji społecznej

4.1.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej (*zaznaczone na mapce str. 43*) mają na celu przygotowanie osób niepełnosprawnych do podjęcia zatrudnienia. Zadanie to realizowane jest poprzez wsparcie osób niepełnosprawnych w nabywaniu kompetencji społecznych, między innymi przez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz innych umiejętności niezbędnych w samodzielnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej, naukę wykonywania czynności koniecznych do codziennego funkcjonowania, w szczególności w zakresie pełnienia ról społecznych, w tym zawodowych.

W roku 2009 w Krakowie funkcjonowało 14 Warsztatów Terapii Zajęciowej, które dysponowały 507 miejscami dla osób niepełnosprawnych. Działalność WTZ współfinansowana była ze środków PFRON w kwocie 7 460 883 zł. oraz ze środków Gminy Miejskiej Kraków w kwocie 519 230 zł.

4.1.2 Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

W 2009 roku 5 914 osób niepełnosprawnych i opiekunów ubiegało się o uzyskanie dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. Przyznano dofinansowania 2 778 osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom. Suma wypłaconych dofinansowań wynosi 1 743 160 zł.

4.1.3 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

MOPS podobnie jak w latach poprzednich realizował zadania mające na celu m. in.: wspieranie i promocję twórczości osób niepełnosprawnych, doskonalenie ich sił psychofizycznych poprzez ruch, organizowanie zajęć rekreacyjnych, zawodów i imprez sportowych, wyjazdów turystycznych.

Realizacja zadania odbywała się poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Dzięki współpracy zorganizowano 126 przedsięwzięć kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych. Łącznie wzięło w nich udział 9 904 niepełnosprawnych mieszkańców Krakowa, a także osoby im towarzyszące lub opiekunowie. Koszt udzielonych dofinansowań dla organizacji pozarządowych wyniósł 559 057,83 zł.

4.1.4 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów

Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze obejmowało m.in. takie przedmioty jak: wózki inwalidzkie, aparaty słuchowe, parapodia i najczęściej w całości pokrywało koszty poniesione przez osoby niepełnosprawne na ich zakup. Natomiast w przypadku dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego m. in.: rowerów rehabilitacyjnych, piłek do ćwiczeń, łóżek; zarówno osoby indywidualne jak i instytucje otrzymywały dofinansowanie do 50% kosztów zakupu sprzętu.

W 2009 roku złożonych zostało 2 747 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Wypłacono dofinansowania w wysokości 2 349 183 zł dla 2 614 osób niepełnosprawnych.

W zakresie dofinansowań zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny zawarto 1 umowę z instytucją prowadzącą działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych na kwotę 15 180 zł.

4.1.5 Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

W 2009 roku zrealizowano 738 umów na kwotę 2 149 316 zł zawartych z osobami niepełnosprawnymi, w sprawie dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

- 139 osób niepełnosprawnych otrzymało dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych (na kwotę 1 490 572 zł.)
- 188 osób niepełnosprawnych otrzymało dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się (na kwotę 395 853 zł.)
- 411 osób niepełnosprawnych otrzymało dofinansowanie do likwidacji barier technicznych (na kwotę 262 891 zł.)

4.1.6 Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.

Szczegóły w rozdziale 1.3 Nowe przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2009 roku.

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2009**

**Rozdział:
Inne działania podejmowane przez
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**

5 Inne działania podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

5.1 Wspieranie działalności charytatywnej, o której mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, z uwzględnieniem działań z zakresu profilaktyki i rehabilitacji uzależnień oraz do zawierania umów i aneksów do umów w sprawie wspierania działalności charytatywnej, z uwzględnieniem działań z zakresu profilaktyki i rehabilitacji uzależnień.

W związku z reorganizacją Wydziału Sportu i Inicjatyw Społecznych Urzędu Miasta Krakowa wprowadzoną Zarządzeniem nr 1785/2009 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 13 sierpnia 2009 r. w sprawie podziału na wewnętrzne komórki organizacyjne oraz szczegółowego zakresu działania Wydziału Sportu i Inicjatyw Społecznych, zadania Wydziału w zakresie wspierania działalności charytatywnej, od 2010 roku przejął do realizacji Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie.

1. Wsparcie działalności charytatywnej polegającej na prowadzeniu kuchni

Zarządzeniem nr 69/2009 Dyrektora MOPS z dnia 10 listopada 2009 roku ogłoszony został otwarty konkurs ofert na wspieranie działalności charytatywnej polegającej na prowadzeniu kuchni w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2011 r. Propozycję zawarcia umowy przedstawiono następującym oferentom:

- Parafia Rzymskokatolicka Św. Jadwigi Królowej Kraków, ul. Łokietka 60,
- Zgromadzenie Sióstr Albertynek Posługujących Ubogim Kraków, ul. Woronicza 10,
- Zgromadzenie Braci Albertynów Kraków, ul. Krakowska 43,
- Parafia Rzymskokatolicka pw. Miłosierdzia Bożego, Kraków ul. Bandurskiego 12,
- Caritas Archidiecezji Krakowskiej Kraków, ul. Ossowskiego 5,
- Stowarzyszenie Przyjaciół im. Św. Brata Alberta Kraków, ul. Reformacka 3.

Umowy zostały zawarte 30 grudnia 2009 r.

2. Wspieranie działalności charytatywnej polegającej na dystrybucji żywności pozyskanej w ramach programu żywnościowego dla osób najbardziej potrzebujących w Unii Europejskiej (PEAD) w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2011 r. dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków.

Zarządzeniem Nr 68/2009 Dyrektora MOPS z dnia 10 listopada 2009 roku ogłoszony został otwarty konkurs ofert na wspieranie działalności charytatywnej polegającej na dystrybucji żywności pozyskanej w ramach programu żywnościowego dla osób najbardziej potrzebujących w Unii Europejskiej (PEAD) w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2011 r. dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków.

Propozycję zawarcia umowy przedstawiono Bankowi Żywności w Krakowie, ul. Zabłocie 20 oraz Małopolskiemu Zarządowi Wojewódzkiemu Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej. Umowy zostały zawarte 30 grudnia 2009 r.

3. Wspieranie działalności charytatywnej polegającej na świadczeniu pomocy medycznej oraz bezpłatnego zaopatrzenia w leki i materiały medyczne w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2011 r.

Zarządzeniem Nr 67/2009 Dyrektora MOPS z dnia 10 listopada 2009 roku ogłoszony został otwarty konkurs ofert na wspieranie działalności charytatywnej polegającej

na świadczeniu pomocy medycznej oraz bezpłatnego zaopatrzenia w leki i materiały medyczne w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2011 r. Propozycja zawarcia umowy została przedstawiona Stowarzyszeniu Lekarze Nadziei z siedzibą w Krakowie, Al. Pokoju 7. Umowa została zawarta 30 grudnia 2009 r.

5.2 Aplikowanie o środki w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, w trybie konkursowym

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2009 roku złożył w Wojewódzkim Urzędzie Pracy, w trybie konkursowym 2 wnioski o dofinansowanie Projektów w ramach priorytetu VII: Promocja integracji społecznej, poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013.

Komisja Oceny Projektów Wojewódzkiego Urzędu Pracy rekomendował do dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki obydwie projekty. Projekty pn.:

- „Streetwork – skuteczny kontakt”, aplikacja MOPS, budżet projektu wynosi 1 709 330,00 zł i w całości zostanie sfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- „Małopolska Strefa Aktywizacji i Zatrudnienia”, aplikacja partnerstwa z udziałem MOPS, całkowity budżet projektu wynosi 5 560 100 zł. (zadania MOPS na kwotę 502 100 zł) i w całości zostaną sfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, będą wdrażane w latach 2010 i 2011.

Warto podkreślić że obydwie aplikacje uzyskały wysokie oceny Komisji Oceny Projektów.

5.3 Aplikowanie o środki w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, w trybie konkursowym

W grudniu 2009 roku w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Działanie 6.3 Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, w tym socjalnego i zdrowotnego, Schemat B Opieka społeczna, MOPS złożył wniosek o dofinansowanie zadania inwestycyjnego pn. „Budowa DPS dla Osób Uzależnionych przy ul. Rozrywki”. Wartość projektu 8 868 236,01 zł. Wnioskowany poziom dofinansowania projektu ze środków UE to 3 000 000 zł.

5.4 Współpraca międzynarodowa w roku 2009

5.4.1 Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem

W ramach współpracy z Miastem Frankfurt nad Menem, realizowanej na podstawie "Porozumienia pomiędzy Stołecznym Królewskim Miastem Kraków i Miastem Frankfurt nad Menem o współpracy w dziedzinie pomocy społecznej" z dnia 19 kwietnia 2001 roku, w 2009 roku podjęto następujące inicjatywy:

- wizyta delegacji z Krakowa we Frankfurcie nad Menem. Głównym punktem wizyty było uczestnictwo przedstawicieli Krakowa w konferencji dotyczącej problematyki starości i niepełnosprawności.
- wizyta delegacji z Frankfurtu nad Menem w Krakowie. W jej skład weszli przedstawiciele Urzędu ds. Socjalnych i Młodzieży, pracownicy naukowcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych działający na rzecz pomocy społecznej.

Delegacji przewodniczyła - pani prof. dr Daniela Birkenfeld – Członek Zarządu Miasta ds. Społecznych, Seniorów, Młodzieży i Prawa. Goście z Niemiec uczestniczyli w dwudniowej polsko- niemieckiej konferencji pt. „Prawne, etyczne i praktyczne aspekty ingerencji państwa w życie rodziny”. Ważną częścią pobytu delegacji z Frankfurtu stanowiły wizyty w placówkach systemu pomocy społecznej Krakowa.

5.4.2 Współpraca z miastem Lipsk

W ramach współpracy z miastem Lipsk prowadzonej na podstawie „Wspólnej Deklaracji dotyczącej kształtowania stosunków partnerskich pomiędzy Lipskiem i Krakowem” podpisanej w 1995 roku zorganizowano w Krakowie wizytę pastora Friedricha Magirusa – Honorowego Obywatela Miasta Krakowa. Spotkanie dotyczyło działań podjętych przez organizację Internationaler Bund na terenie Krakowa. Ważnym tematem poruszonym podczas wizyty, była współpraca pomiędzy miastem Lipsk i Kraków w dziedzinie pomocy społecznej, szczególnie przyszłej współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie z Urzędem ds. Młodzieży w Lipsku.

5.4.3 Staże i wizyty studyjne

- Wizyta studyjna pracowników socjalnych ze Szwecji, zaprezentowano systemem pomocy społecznej w Polsce oraz z funkcjonowanie MOPS w Krakowie.
- Spotkanie z pracownikami socjalnymi i pielęgniarkami środowiskowymi ze Związku Zawodowego Fellesorganisasjon Klubb Sandviken z Norwegii, zaprezentowano specyfikę pracy pracowników socjalnych.
- Praktyki studentki z Indii, podczas praktyki studentka zaznajomiła się z działalnością i zadaniami MOPS oraz poznała funkcjonowanie jednostek pomocy społecznej udzielającym pomocy dzieciom, młodzieży, niepełnosprawnym i osobom starszym.
- Wizyta stypendystki z USA, podczas spotkania została ona zapoznana z sytuacją bezdomnych na terenie Krakowa oraz działalnością i funkcjonowaniem Działu Pomocy Bezdomnym oraz Noclegowni i Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn.
- Wizyta studentów pracy socjalnej z Cottbus, celem spotkania była prezentacja zadań MOPS w Krakowie.
- Udział przedstawicieli Działu Pomocy Bezdomnym w konferencji w Macedonii organizowanej przez Stowarzyszenie HOPS Resocialization and Rehabilitation of Drug Users w Skopje/Ohrid. Konferencja dotyczyła organizowania pomocy dla osób uzależnionych od narkotyków.
- Wizyta przedstawicieli Czeskiego Związku Streetworkerów (Česká Asociace Streetwork) w Zespole Zadaniowym ds. Realizacji Programu Aktywności Lokalnej „Daj się poznać streetworkerom”, goście z Republiki Czeskiej mieli możliwość zapoznania się ze specyfiką pracy socjalnej wykorzystującej metodę Streetwork, świadczonej przez streetworkerów MOPS pracujących z młodzieżą oraz osobami bezdomnymi.

5.4.4 Zakres pozostałej współpracy międzynarodowej

- Wizyta wiceburmistrza miasta Innsbruck – pana Eugena Sprengera. Podczas spotkania zaprezentowano system pomocy społecznej funkcjonujący w Krakowie,
- Wizyta delegacji przedstawicieli pomocy społecznej z Bułgarii, gościom zaprezentowano systemem zadania systemu pomocy społecznej w Polsce oraz MOPS w Krakowie.

- Wizyta przedstawicieli Evangelische Fachhochschule z Berlina. Celem spotkania było zaprezentowanie gościom z Niemiec systemu pomocy społecznej w Polsce oraz funkcjonowania MOPS w Krakowie.
- Wizyta przedstawiciela organizacji belgijskiej zajmującej się pomocą społeczną. Temat spotkania dotyczył współpracy w zakresie pomocy społecznej, w szczególności zapobiegania marginalizacji osób niepełnosprawnych.

5.5 Konferencje, seminaria, szkolenia

- Seminarium „Rodzinne Formy Opieki Zastępczej” – 6 maja zorganizowano w Urzędzie Miasta Krakowa seminarium pn. „Rodzinne Formy Opieki Zastępczej – Szanse i Zagrożenia”. Podczas seminarium omówione zostały założenia do projektu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nad dzieckiem oraz propozycje zmian w obecnie obowiązujących przepisach: uzgodniono treść wystąpienia do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzinnych form opieki zastępczej w Polsce.
- Konferencja „Rodzinne formy opieki zastępczej” – w dniach 23-24 listopada zorganizowano w Urzędzie Miasta Krakowa ogólnopolską konferencję pt. „Rodzinne formy opieki zastępczej – szanse i zagrożenia w procesie wspierania rozwoju młodego człowieka i przygotowania do odpowiedzialności w życiu dorosłym”.
- W 2009 roku 33 pracowników MOPS wzięło udział w konferencjach merytorycznych w zakresie odpowiadającym realizowanym zadaniom i ich kompetencjom.
- W 2009 roku skierowano 540 pracowników MOPS do udziału w szkoleniach merytorycznych, 408 osób wzięło udział w szkoleniach płatnych (koszt szkoleń 146 283,20 zł.) oraz 132 osoby wzięło udział w szkoleniach bezpłatnych. Jednocześnie 25 pracowników brało udział w procesie specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego (22 osoby I stopnia, 3 osoby II stopnia).

5.6 Praktyki studenckie realizowane w MOPS

W 2009 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowa na mocy zwartych porozumień w sprawie realizacji praktyk studenckich kontynuował współpracę z krakowskimi uczelniami, m.in. Uniwersytetem Jagiellońskim, Akademią Krakowską im. A. F. Modrzewskiego. W ramach zawartych porozumień 125 studentów uczelni zostało skierowanych do komórek organizacyjnych Ośrodka gdzie pod nadzorem pracowników będących ich opiekunami odbyli 5 140 godzin praktyk studenckich.

5.7 Współpraca z mediami

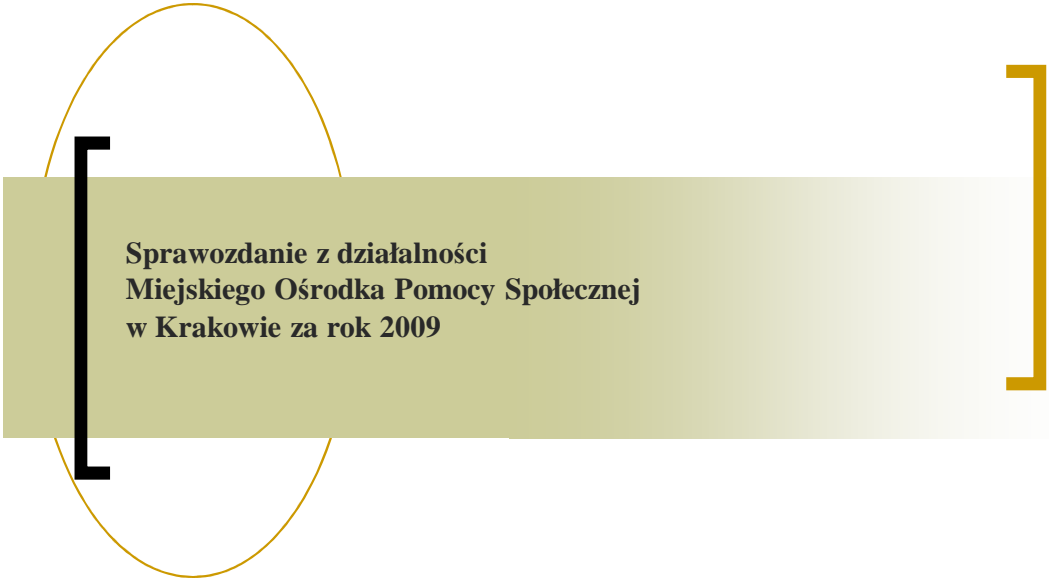
Celem upowszechnienia i udostępnienia możliwości korzystania z pomocy oferowanej przez MOPS, w 2009 roku przekazano blisko 600 informacji środkom masowego przekazu. Na podstawie przekazanych materiałów w prasie ukazywały się komunikaty, informacje oraz artykuły dotyczące działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Efektem prowadzonej współpracy z mediami było m.in. 150 artykułów i komunikatów dotyczących pomocy społecznej, kilkadziesiąt reportaży telewizyjnych oraz radiowych. Na prowadzonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej stronie ukazało się blisko 150 komunikatów dotyczących aktualnie realizowanych przedsięwzięć. Prowadzona jest również bieżąca, systematyczna współpraca z Biurem Prasowym Kancelarii Prezydenta Miasta Krakowa oraz portalem www.kraków.pl, do którego przygotowywane są komunikaty dotyczące pomocy społecznej, istotne dla mieszkańców Krakowa.

5.8 Serwis internetowy MOPS Kraków

Z myślą o osobach korzystających z pomocy społecznej, organizacjach pozarządowych, instytucjach i wszystkich tych, którzy są zainteresowani realizowanymi przez Ośrodek zadaniami i funkcjonowaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, prowadzona jest strona internetowa www.mops.krakow.pl.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej wszystkie istotne informacje zamieszczane są również na bieżąco w Biuletynie Informacji Publicznej. Dodatkowo, najistotniejsze dla mieszkańców Krakowa informacje dotyczące pomocy społecznej, zamieszczane są na internetowej stronie Magicznego Krakowa.

W 2009 roku serwis internetowy MOPS uzyskał 473 826 (+3,8% do roku 2008) odsłon, wygenerowanych przez 164 404 (+10,3% do roku 2008) unikalnych użytkowników. Średnio spędzili na stronie 2 minuty i 17 sekund – co oznacza, że serwis nie pełni jedynie funkcji pomocniczej, ale służy także jako nośnik szerszej informacji o działaniach i wydarzeniach dotyczących Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie. Dane na podstawie Google Analytics.

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2009

Rozdział:

**Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające
ciągłość funkcjonowania oraz rozwój
infrastruktury**

6 Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz rozwój infrastruktury

6.1 Wdrożenie systemów informatycznych

W 2009 roku kontynuowano wdrożenia systemu Oprogramowania Użytkowego Pomost, wdrożenie Działu Rodzin Zastępczych i Działu Pomocy Dzieciom. W celu usprawnienia pracy na bieżąco wprowadzano do systemu uzupełnienia w formie szablonów decyzji administracyjnych, list wypłat, wprowadzono wytyczne do zmienionej procedury ws. realizacji świadczeń nienależnie pobranych. Wprowadzono rozwiązanie umożliwiające dostęp do danych klientów korzystających z pomocy w różnych jednostkach organizacyjnych przez pracowników innych komórek.

W wyniku prowadzonych działań modernizacyjnych dokonano instalacji 77 nowych zestawów komputerowych stacjonarnych i przenośnych oraz 39 urządzeń peryferyjnych. Dodatkowo część sprzętu została rozbudowana o dodatkowe lub nowocześniejsze podzespoły i systemy operacyjne. W celu zapewnienia większej niezawodności sieci komputerowej oraz poprawy bezpieczeństwa sieci dokonano zakupu i instalacji 12 serwerów sieciowych oraz wdrożono system Phion Netfence w pięciu komórkach organizacyjnych.

Dla potrzeb Działu Finansowo – Księgowego dokonano zakupu i wdrożono system informatyczny oraz dokonano aktualizacji programów wykorzystywanych przez Działy Obsługi Gospodarczej oraz Dział Personalny.

W celu usprawnienia pracy w Dziale Rehabilitacji został uruchomiony system o nazwie „Aurora”, pozwalający na spójne gromadzenie informacji o klientach korzystających ze środków PFRON oraz szczegółach składanych wniosków o dofinansowania.

6.2 Realizacja zakupów usług, konserwacji i dostaw

W celu zapewnienia warunków dla realizacji zadań Ośrodka przeprowadzono 289 postępowań o udzielenie zamówień publicznych, udzielono 1042 zamówień, do których nie ma obowiązku stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych. Rozliczono 2292 faktur, przyjęto do magazynu centralnego 275 dostaw zewnętrznych oraz wydano materiały na podstawie 980 dokumentów rozchodu wewnętrznego.

6.3 Roboty realizowane siłami własnymi

Przeprowadzono bieżącą konserwację w 19 lokalach użytkowanych przez jednostki Sytemu Pomocy Społecznej, m. in.:

- wykonano prace malarskie w części lokali MOPS przy ul. Józefińskiej, al. Słowackiego oraz w lokalu Rodzinnego Domu Dziecka przy ul. Gertrudy, w pomieszczeniu przeznaczonym na punkt aktywności lokalnej przy ul. Sudolskiej oraz część pomieszczeń w Domu Dziecka przy ul. Naczelnej i Domu Pomocy Społecznej przy ul. Łanowej,
- usunięto skutki zawilgocenia i wyremontowano część piwnic w lokalach MOPS przy ul. Rzeźniczej, przy ul. Radzikowskiego oraz w os. Szkolnym. W Schronisku i Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego usunięto skutki zawilgocenia ścian, uzupełniono płytki ścienne w sanitariatach oraz naprawiono chodnik prowadzący do budynku,

- naprawiono utwardzenia terenu i tarasy z kostki betonowej przy budynkach, w których mieszczą się Rodzinny Dom Dziecka przy ul. Deszczowej, Ośrodek dla Osób Dotkniętych Przemocą w os. Krakowiaków oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej w os. Górali. Ponadto w budynku przy ul. Deszczowej wymalowano ogrodzenie, a w WTZ na os. Górali wykonano płytę zbrojoną na podjeździe, opaskę z płytek chodnikowych i korytek ściekowych, zadaszenia szachów, wyczyszczono rynny i rury spustowe oraz zainstalowano barierkę przy wejściu do budynku,
- wymieniono uszkodzoną stolarkę okienną w budynku Rodzinnego Domu Dziecka przy al. Modrzewiowej oraz wymieniono uszkodzoną rurę spustową odprowadzającą wody opadowe i usunięto skutki zalania w pomieszczeniu na II piętrze,
- wyremontowano garaż na pojazdy służbowe Ośrodka w Specjalistycznej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Parkowa”,
- wykonywano również lekkie konstrukcje szkieletowe m. in. w mieszkaniu chronionych przy ul. Rostworowskiego. W lokalu mieszkalnym przy ul. Borkowskiej, w którym mieści się Rodzinny Dom Dziecka wykonano prace obejmujące malowanie i ułożenie płytek ściennych.

6.4 Roboty budowlane i prace w zakresie bieżącego utrzymania obiektów użytkowanych oraz zarządzanych zlecane na zewnątrz

W ramach prac zleconych na zewnątrz wykonano następujące roboty budowlane:

1. Opracowano dokumentację projektową, uzyskano przyjęcie zgłoszenia zamiaru wykonania robót budowlanych oraz przeprowadzono kompleksowy remont drogi dojazdowej i chodnika przy obiekcie Rodzinnego Domu Dziecka przy al. Modrzewiowej. Łączna wartość robót: 85 682,53 zł.
2. Opracowano dokumentację projektową, uzyskano przyjęcie zgłoszenia zamiaru wykonania robót budowlanych oraz przeprowadzono prace w zakresie usunięcia przyczyn i skutków pęknięcia elementów obiektu Schroniska przy ul. Sołtyśowskiej. Łączna wartość robót: 100 328,99 zł.
3. Opracowano dokumentację projektową, uzyskano pozwolenie na budowę i przeprowadzono roboty budowlane w zakresie przystosowania obiektu Placówki Opiekuńczo Wychowawczej przy ul. Kąpielowej, do wymogów ochrony p. poż. Łączna wartość robót: 87 624,84 zł.
4. Opracowano dokumentację projektową, uzyskano pozwolenia na budowę i przeprowadzono prace w zakresie wyposażenia obiektu Placówki Interwencyjnej w os. Willowym w hydranty wewnętrzne. Łączna wartość robót: 12 367,31 zł.
5. Zakończono termomodernizację obiektu Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego. Wartość prac w roku 2009: 77 021,11 zł.
6. Opracowano dokumentację projektową, uzyskano pozwolenia na budowę oraz wykonano I etap prac w zakresie przystosowania obiektu przy ul. Makuszyńskiego do wymogów z zakresu ochrony p. poż. Łączna wartość robót: 98 253,17 zł.
7. Opracowano dokumentację projektową, uzyskano pozwolenie na budowę i przeprowadzono prace w zakresie przystosowania lokalu przy ul. Zygmunta Augusta na potrzeby mieszkania chronionego.
8. Wykonano cięcia pielęgnacyjne i redukcyjne drzew na 5-u nieruchomościach zarządzanych przez Ośrodek. Łączna wartość robót: 13 482,00 zł.
9. Wykonano zabezpieczenia antypoślizgowe wejść do lokali przy ul. Rzeźniczej oraz w os. Teatralnym. Łączna wartość robót: 15 362,24 zł.

10. Usunięto skutki zalania pomieszczeń w lokalu przy ul. Rzeźniczej. Wartość prac 12 903,89 zł.
11. Wykonano barierkę zabezpieczającą na schodach przed wejściem do lokalu w os. Słonecznym.

6.5 Opracowania projektowe i ekspertyzy

1. Zlecono opracowanie dokumentacji projektowej podłączenia obiektu Rodzinnego Domu Dziecka przy ul. Deszczowej do sieci kanalizacji sanitarnej,
2. Zlecono opracowanie dokumentacji projektowej przełożenia 2-go odcinka kanalizacji opadowej w rejonie budowy Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rozrywka.

6.6 Zadania inwestycyjne

Opracowano nowy projekt, uzyskano nową decyzję w sprawie pozwolenia na budowę i podjęto kontynuację budowy Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rozrywka. Wykonano obiekt do wysokości stropu nad parterem wraz z dwoma segmentami płyty stropowej. Łączna wartość nakładów na realizację inwestycji w roku 2009 wyniosła: 2 783 277,21 zł.

6.7 Administracja zasobami lokalowymi

1. Rozliczono lokale będące w użytkowaniu MOPS na kwotę 1 150 474,53 zł za opłaty eksploatacyjne oraz dostawę mediów.
2. Pozyskano lokal na Punkt Aktywności Lokalnej przy ul. Sudolskiej o powierzchni 21,31 m², zawarto umowę najmu i na dostawy mediów.
3. Pozyskano dwa lokale mieszkalne przy ul. św. Benedykta o powierzchni 95,12 m² z przeznaczeniem na prowadzenie mieszkaniami chronionego dla usamodzielniających się pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz przy ul. Zygmunta Augusta o powierzchni 88,17 m² z przeznaczeniem na prowadzenie mieszkania chronionego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.